P Ö Y T Ä K I R J A sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta 1 p:ltä helmikuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja H. Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Paitsi puheenjohtajaa ja sihteeriä, olivat kokouksessa saapuvilla seuraavat valmistusvaliokunnan jäsenet: M. Pekkala, J. Leino, J.F. Aalto, O. Reinikainen, V. Hakkila ja A. Kuusisto.

2 §. Eduskunnan valiokuntien vaalit.

Otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys ketä ryhmän jäsenistä ehdotetaan valittaviksi eduskunnan eri valiokuntiin. Ehdotuksessa - mikä liitteenä seuraa tätä pöytäkirjaa - esitetään ryhmän päätettäväksi, että eri valiokuntiin ehdotettaisiin valittavaksi pääasiassa samoja henkilöitä, jotka niissä ovat olleet edelllisilläkin valtiopäivillä, lukuunottamatta niitä vähäisiä muutoksia, jotka aiheutuvat siitä, että silloin hallituksessa olleetkin ryhmän jäsenet nyt voidaan valita myöskin valiokuntien jäseniksi.

3 §. Eduskunnan tarkistajain vaali.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että uuden valtiopäiväjärjestyksen 85 §:ssä säädetyn 5-henkisen tarkistajakunnan jäseneksi ehdotettaisiin valittavaksi J.V. Keto ja hänen varamiehekseen T. Tainio ja A. Kuusisto.

4 §. Vaaliliitot valiokuntavaaleissa.

Eduskunnan valiokuntien vaaleissa päätettiin yhtyä ruotsalaisten ja kommunistien kanssa vaaliliittoon samoilla ehdoilla kuin edellisilläkin valtiopäivillä, ellei näillä puolestaan ole mitään vaaliliittoa vastaan.

5 §. Valiokuntien puheenjohtajapaikat.

Keskusteltiin alustavasti siitä, mitenkä ryhmän jäsenten eri valiokunnissa olisi suhtauduttava puheenjohtajien vaaleihin. Oltiin sitä mieltä, että sosialidemokraattisen ryhmän olisi saatava puheenjohtajat ainakin seuraaviin valiokuntiin:

suureen valiokuntaan, sivistysvaliokuntaan, talousvaliokuntaan, sekä laki- ja talousvaliokuntaan.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

..... puheenjohtaja.

E. Jokinen ..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta 9 p:ltä helmikuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja H. Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Saapuvilla olivat valmistusvaliokunnan jäsenet M. Pekkala, J. Leino, J.F. Aalto, V. Hakkila, sekä A. Koponen perustuslakivaliokunnan jäsenten valitsemana.

2 §. Pankkivaliokunnan puheenjohtajan vaali.

Sen johdosta, että eduskunnan pankkivaliokunnan puheenjohtajan vaalin tulos oli muodostunut toiseksi kuin ryhmän valmistusvaliokunnan taholta oli suunniteltu ja myöskin maalaisliiton ryhmän kanssa oli sovittu, johtuen tämä ryhmän jäsenten Hainion ja Kedon poissaolosta siitä valiokunnan kokouksesta, jossa puheenjohtaja valittiin, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että asiasta annettaisiin maalaisliiton eduskuntaryhmälle kirjallinen selitys.

3 §. Ryhmän jäsenten tekemät eduskunta-alotteet.

Tarkistettiin seuraavat ryhmän jäsenten taholta valmistusvaliokunnalle esitetyt eduskunta-alotteet:

J.F. Aallon alote laiksi vuonna 1918 käydyn kansalaissodan johdosta poliittisista syistä erotettujen valtionpalvelijain ja virkamiesten ottamisesta takaisin entisiin toimiinsa.

Paasosen alote tuberkuloosiparantolan aikaansaamisesta Pohjois-Savoon.

Rantalan alote vuokra-alueiden lunastuslain 75 §:n kumoamisesta.

Rantalan alote manttaalikuntien lakkauttamisesta.

Pekkalan alote 100 miljoonan markan suuruisen määrärahan myöntämisestä pienviljelijäin luotto-olojen parantamiseksi.

Pekkalan alote 25 miljoonan markan suuruisen määrärahan myöntämisestä omakotirahaston vahvistamiseksi.

Pekkalan alote maaseudun vähäväkisen väestön yhteiskunnallisten olojen tutkimiseksi.

Pekkalan alote maatalouden tuotantorahastosta myönnettyjen lainojen lainausajan pidentämisestä.

Pekkalan alote niiden varojen käyttämisestä, jotka kertyvät valtion mailla olevien vuokra-alueiden metsämaiden arvopuiden lunastamisesta.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että kaikki edellämainitut alotteet hyväksyttäisiin sellaisinaan eduskunnalle jätettäväksi.

Tämän lisäksi päätettiin ehdottaa ryhmälle, että myöskin ne alotteet, jotka tullaan tekemään ryhmään kuuluvien työväenasiain valiokunnan jäsenten taholta hyväksyttäisiin, ja että ryhmän taholta tehtäisiin myöskin alote passipakon poistamisesta Pohjoismaiden välillä.

Paikallista laatua olevien alotteiden suhteen päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän jäsenet voivat tehdä paikallista laatua olevia alotteita, tai esiintyä muiden ryhmien jäsenten tekemien alotteiden allekirjoittajina oman harkintansa mukaan.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä
puheenjohtaja.

E. Jokinen
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta 16 p:ltä helmikuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja H. Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Kokouksessa olivat saapuvilla valmistusvaliokunnan jäsenet Pekkala, Leino J. ja Hakkila, sekä eri valiokuntaryhmien valitsemina Itkonen laki- ja talousvaliokunnasta, Koponen perustuslakivaliokunnasta, Huttunen työväenasiain valiokunnasta, Sventorzetski valtionvarainvaliokunnasta ja Rantala talousvaliokunnasta. Tämän lisäksi ilmoitettiin, että Leino F.J. on valittu valmistusvaliokuntaan lakivaliokunnasta, mutta hän ei ollut saapuvilla.

2 §. Puolustusasiain valiokunnan vaali.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että jäseniksi puolustusasiain valiokuntaan ehdotettaisiin ryhmän puolesta seuraavat henkilöt: Tainio, Keto, Ampuja, Myllymäki, Fahler ja Suokas, sekä varalle Velling ja Valta K.

3 §. Helsingin Sos.-dem. kunnallisjärjestön kokouksessa tapahtunut keskustelu.

Sen johdosta, että ryhmän jäsen Komu oli Helsingin sos.-dem. kunnallisjärjestön kokouksessa 13. II. 28 lausunnut, että jotkut ryhmän jäsenistä olisivat kehoittaneet joitakin maalaisliittolaisia edustajia olemaan eduskunnan puhemiehen vaalissa äänestämättä Itkosta eduskunnan puhemieheksi, oli ryhmän jäsen Hilda Seppälä lähettänyt valmistusvaliokunnalle kirjelmän, jossa hän pyytää, että valiokunta vaatisi Komun ilmoittamaan ryhmälle niiden ryhmän jäsenten nimet, joita hän puheenaolevalla lausunnollaan tarkoitti.

Asia päätettiin jättää pöydälle seuraavaan kokoukseen ja annettiin puheenjohtajan tehtäväksi vaatia siihen mennessä Komulta selitys asiasta.

4 §. Ryhmän suhtautuminen kielilakiin.

Otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys ryh-

män suhtautumisesta eduskunnassa esilläolevaan kielilain 20 §:n muutosehdotukseen. Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmä asettuu kannattamaan edustaja von Bornin tekemää eduskuntaesitystä, joka tarkoittaa edellämainitun kielilain §:n muuttamista.

Päätös tehtiin 9 äänellä 2 ääntä vastaan, vähemmistön ollessa sillä kannalla, että esitys olisi hylättävä.

5 §. Kieltolain muutosehdotukset.

Otettiin niinikään valmistavasti käsiteltäväksi kysymys suhtautumisesta eduskunnassa esillä oleviin kieltolain muutosehdotuksiin. Asian johdosta syntyi laajempi keskustelu, jossa kiinnitettiin huomiota kieltolain 19 ja 27 §§:iin esitettyihin muutoksiin. Keskustelun jälkeen päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että mitään kiinteätä päätöstä ei asiasta tehdä vaan annetaan ryhmän jäsenille vapaat kädet menetellä asian suhteen parhaan harkintansa mukaan.

6 §. Suhtautuminen kommunistien välikysymykseen.

Puheenjohtaja ehdotti keskusteltavaksi kysymyksestä mitenkä ryhmän taholta olisi suhtauduttava kommunistien tekemään välikysymykseen ja sen johdosta eduskunnassa syntyvään keskusteluun. - Asia jätettiin pöydälle seuraavaan kokoukseen.

7 §. Ikolan kieltolakia koskevan alotteen hylkääminen eduskunnassa.

Sen johdosta, että kieltolain muuttamista tarkoittava alote eduskunnassa meidän ryhmämme jäsenten ehdotuksesta oli tullut hylätyksi valiokuntaan lähettämättä, päätti valmistusvaliokunta ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän jäsenten olisi tämäntapaiset kysymykset jätettävä aina ryhmän tai ainakin valmistusvaliokunnan käsiteltäväksi, ennen kuin tekevät niistä ehdotuksia eduskunnassa.

8 §. Ryhmän jäsenten yhteinen illanvietto.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että lähiaikoina järjestettäisiin ryhmän jäsenille yhteinen illanvietto ja valittaisiin toimikunta sen toimeenpanemista varten.

9 §. Ryhmän jäsenten lomapyynnöt.

Ryhmän jäsen Koponen ilmoitti pyytävänsä lomaa eduskuntatyöstä yksityisasiain vuoksi 21 - 26 p:nä helmikuuta, pyyntöä päätettiin puoltaa. Samoin ilmoittivat Kuopion läänin itäisen piirin edustajat Pensas, Lehikoinen, Tervo ja Puittinen pyytävänsä lomaa piirikokouksen vuoksi 23 - 28 p:nä helmikuuta, näitäkin pyyntöjä päätettiin puoltaa.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä
puheenjohtaja.

Emil Tabell
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta Säätytalolla 23 p:ltä helmikuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja H. Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Kokouksessa olivat saapuvilla seuraavat valmistusvaliokunnan jäsenet: Leino J., Hakkila, Aalto J. F., Rantala, Kuusisto, Sventorzetski, Myllymäki puolustusasiain valiokunnasta, Tainio pankkivaliokunnasta, Keto ulkoasiain valiokunnasta, sekä Huttunen työväenasiain valiokunnasta.

2 §. Helsingin kunnallisjärjestön kokouksessa tapahtunut keskustelu.

Otettiin jälleen käsiteltäväksi edellisessä valmistusvaliokunnan kokouksessa pöydälle jäänyt kysymys Helsingin sos.-dem. kunnallisjärjestön kokouksessa helmikuun 13 p:nä 1928 tapahtuneesta keskustelusta, jossa ryhmän jäsen V. Komu oli lausunut, että jotkut ryhmän jäsenistä olisivat kieltäneet joitakin maalaisliittolaisia edustajia äänestämästä ryhmän asettamaa ehdokasta R. Itkosta eduskunnan puhemieheksi. Ryhmän jäsenen Hilda Seppälän lähettämän kirjelmän johdosta oli valmistusvaliokunta edellisessä kokouksessaan antanut puheenjohtajan tehtäväksi vaatia Komulta selitys asiasta. Komu olikin jättänyt kirjallisen selityksen, johonka valmistusvaliokunta tutustui.

Asian johdosta syntyneessä keskustelussa olivat toiset valmistusvaliokunnan jäsenistä sitä mieltä, että asia ei antaisi aihetta mihinkään enempiin toimenpiteisiin ja ettei sitä olisi syytä esittää ryhmän käsiteltäväksi, toisten mielestä taas Komun puheenaoleva lausunto oli ollut siksi harkitsematon ja ryhmää vahingoittava, että asia olisi esitettävä ryhmän käsiteltäväksi ja samalla myöskin ehdotettava ryhmän päätettäväksi, että koska Komu ei ole voinut osoittaa eräitä nimeltä mainitsemattomia ryhmän jäseniä vastaan kohdistamaansa syytöstä aiheelliseksi on tuon hänen lausuntonsa johdosta annettava ryhmän taholta julkinen selitys, jossa Komun lausuma syytös peruutetaan.

Asia päätettiin esittää ryhmän käsiteltäväksi 7 äänellä 4 ääntä vastaan, jotka annettiin sen kannan puolesta, ettei kysymystä olisi lainkaan ryhmän käsiteltäväksi esitettävä. Samoin päätettiin 7 äänellä 4 ääntä vastaan ehdottaa ryhmän päätet-

täväksi, että Komun lausunnon johdosta annettaisiin asiallinen oikaisu julkisuudessa.

3 §. Tullitariffikomitean kokoonpano ja työskentely.

Sen johdosta, että hallitus oli täydentänyt tullitariffikomiteaa useammilla suojelustullijärjestelmää kannattavilla jäsenillä ja sanotun komitean työskentely senjälkeen muutenkin muodostunut sellaiseksi, että kuluttajaväestöä edustavien jäsenten toiminta komiteassa oli käynyt varsin vaikeaksi, ehdotti komitean jäsen Keto, että ryhmän taholta jotenkin koetettaisiin vaikuttaa hallitukseen tässä asiassa.

Tämän johdosta päätti valmistusvaliokunta antaa sanotun tullitariffikomitean sosialidemokraattisille jäsenille J.V.Kedolle ja T. Typölle valtuudet esittää hallitukselle komitean työskentelyä koskevat toivomuksensa ryhmän nimessä.

4 §. Ryhmän suhtautuminen kommunistien välikysykseen.

Sen johdosta, että asianomainen hallituksen jäsen antaa kommunistien eräitä vangitsemisia koskevaan välikysymykseen vastauksen tiistaina 28 p:nä helmikuuta, otettiin käsiteltäväksi kysymys mitenkä sos-dem. ryhmän olisi suhtauduttava siihen keskusteluun, joka tämän vastauksen johdosta syntyy.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän kannan välkysymyskeskustelussa toisivat esiin ryhmän puheenjohtaja Ryömä ja J.F. Aalto ja että valmistusvaliokunta kokoontuisi eduskunnan istunnon alussa lähemmin päättämään lopullisesta menettelytavasta.

5 §. Lomapyynnöt.

Ryhmälle osoitetun lomapyynnön jättivät valmistusvaliokunnalle ryhmän jäsenet Viik, Keto ja Muhonen, Kunkin pyyntöä päätettiin puoltaa.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä ..... puheenjohtaja.

E. Jokinen ..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta 8 p:ltä maaliskuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi H. Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Kokouksessa olivat saapuvilla valmistusvaliokunnan jäsenet Leino J., Aalto J.F., Hakkila, Reinikainen, Keto, Sventorzetski, Itkonen, Kuusisto, Rantala, Pekkala, Koponen, Setälä, Tainio, Huttunen, Myllymäki ja Leino J.F., sekä valmistusvaliokunnan ulkopuolelta E. Saarinen.

2 §. Ryhmälle saapuneet kirjelmät.

Päätettiin esittää ryhmälle seuraavat, valmistusvaliokunnalle jätetyt, ryhmälle osoitetut kirjelmät: Ote Ruokolahden kunnanvaltuuston pöytäkirjasta, koskeva rikoksellisuuden ja huliganismin vastustamista, Ylistaron pienviljelijäin osaston kirjelmä, koskeva pienviljelijäin luotto-olojen parantamista, sekä puoluesihteeri K.H. Viikin kirjelmä, koskeva Sosialistisen Työväen Internationalin toimeenpanevan valiokunnan päätöstä Washingtonin sopimuksen ratifioimisen kiirehtimisestä.

3 §. Pöllökkälän- Valkjärven rata-asia.

Valiokunnan jäsen J.F. Aalto ilmoitti, että hallitus suunnittelee paraikaa Pöllökkälän ja Valkjärven välisen, noin 35 km pituisen rautatien rakentamista ja tulee siitä tekemään esityksen eduskunnalle, jos eduskuntapiireissä vain tiedetään olevan tällä hankkeella riittävästi kannatusta. Omalta kohdaltaan sanoi puhuja voivansa tätä ratahanketta kannattaa. Jos työt kohdakkoin alotettaisiin voitaisiin niiden kautta torjua uhkaavaa työttömyyttäkin. - Lyhyen keskustelun jälkeen pantiin asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

4 §. Tonnistoluottorahaston perustaminen.

Sen johdosta, että valtionvarain valiokunnassa on paraikaa esillä kysymys 100,000,000 markan suuruisen

rahaston perustamisesta helppokorkoisen luoton myöntämiseksi kotimaiselle laivanvarustustoiminnalle, uusien kauppalaivojen rakentamista varten. Rahastosta myönnettäisiin viiden vuoden aikana enintäin kahdeksaksi vuodeksi lainoja, joiden korko olisi yhtä prosenttia Suomen Pankin lainauskorkoa alhaisempi.

Asian johdosta virinneessä keskustelussa lausuivat Aalto J.F. ja Paasonen käsityksenään, ettei mitään budjetin ulkopuolella olevia rahastoja enään olisi perustettava ja olisi ryhmän siis asetuttava esitystä vastustamaan. Ryömä, Saarinen ja Itkonen olivat sitä mieltä, että tällainen rahasto olisi perustettava, koska kotimaista laivanvarustusta ei muulla tavoin voitane tukea. Myönnettävien lainojen korko pitäisi kumminkin järjestää niin, että rakennuslainan korko olisi korkeampi jos laiva rakennetaan ulkomailla kuin siinä tapauksessa, että se tapahtuu kotimaassa.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmä kannattaa rahaston perustamista.

5 §. Laki vientitodistuksista.

Sen johdosta, että hallitus on antanut eduskunnalle esityksen kananmunain ja sianlihan vientitodistuksista ja että tuo hallituksen esitys on paraikaa esillä valtionvarain valiokunnassa, otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys mitenkä ryhmän taholta olisi esitykseen suhtauduttava. - Asian alusti valtionvarain valiokunnan jäsen Y. Velling tullen pitempien perustelujen jälkeen siihen tulokseen, että hallituksen esitystä olisi kannatettava, koska se koskee myöskin pienviljelijöitä ja tulisi toteutetuna tuottamaan heillekin jonkunverran etua.

Asian johdosta syntyneessä keskustelussa todettiin kumminkin, että sellainen vientipalkkiojärjestelmä, johon tällläkin esityksellä pyritään , ei ole mitenkään puolustettavissa, koska se koituu laajojen kuluttajapiirien, sekä koko yhteiskunnan vahingoksi ja sen avulla koetetaan saada suojelustullien kannattajiksi pienviljelijätkin, joilla niistä ei muuten ole mitään hyötyä. - Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että puheenaolevaa hallituksen esitystä on vastustettava.

6 §. Teatterien valtioavut.

Sen johdosta, että teatterien valtionavustusten jako oli synnyttänyt tyytymättömyyttä työväenteatterien kannattajien ja ystävien keskuudessa oli opetusministeri ryhmän jäsenen O. Pensaan välityksellä kehoittanut ryhmää valitsemaan joitakin jäseniään neuvottelemaan hänen kanssaan siitä voitaisiinko tätä tyytymättömyyttä synnyttänyttä valtionavustusten jakoa vielä jotenkin tasoittaa.

O. Pensaan ehdotuksen mukaisesti päätettiin ryhmän päätettäväksi esittää asian johdosta seuraavaa:

1.Ryhmä kehoittaa Työväen Näyttämöiden Liittoa hankkimaan työväennäyttämöiltä pätevii todisteita näiden taiteellisesta tasosta, sekä vertailevia arvosteluja niiden ja samoilla paikkaunnilla toimivien porvarillisten teatterien saavutuksista, käytettäväksi tarvittaessa asian valaisemista varten. - 2. Ryhmä toivoo, että opetusministeriö tasoittaisi viimeksi suoritetun jaon epäkohdat lähtiaikoina teattereille jaettaviksi tulevista raha-arpajaisten voittovaroista. - 3. Ryhmä ehdottaa, että valtion draamattista asiantuntijalautakuntaa täydennettäisiin yhdellä jäsenellä, ja että siksi valittaisiin kirjailija Heikki Välisalmi.

Samalla päätettiin ehdottaa ryhmäle, että opetusministerin kanssa asiasta neuvottelemaan valittaisiin J.F. Aalto, Toivo Lehto, O. Pensas ja E. Jokinen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hanne Ryömä
puheenjohtaja.

E. Jokinen
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta 15 p:ltä maaliskuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja H. Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Saapuvilla olivat valmistusvaliokunnan jäsenet Sventorzetski, Aalto J.F., Keto, Pekkala, Rantala, Koponen, Hakkila, Leino J, Leino F.J., Itkonen, Huttunen ja Kuusisto, sekä puoluesihteeri Viik.

2 §. Asevelvollisten ikärajan korottaminen.

Sen johdosta, että hallitus on antanut eduskunnalle esityksen, jonka mukaan asevelvollisten ikärajan korottamista tarkoittavan lain täytäntöönpano siirrettäisiin kaksi vuotta eteenpäin, ja jonka mukaan siis se ylimenoaika, jota eduskunnan hyväksymä laki edellyttää, lykkääntyisi, on puolustusasiain valiokunnan sosialidemokraattisten jäsenten välillä syntynyt jonkunverran erimielisyyttä. Toisten mielestä olisi tällaista lykkäystä tarkoittavaa hallituksen esitystä ehdottomasti vastustettava, kun taas toiset pitävät sen hyväksymistä suotavana.

Valmistusvaliokunta päätti, asiaa harkittuaan, ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että hallituksen esitystä on kannatettava.

3 §. Kommunistien välikysymykset.

Sen johdosta, että hallituksen taholta todennäköisesti lähiaikoina tullaan antamaan vastaus kommunistien, työttömyystilannetta koskevaan välikysymykseen, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että jos asia tulee esille jo maaliskuun 20:nnen päivän istunnossa voi valmistusvaliokunta asiasta neuvoteltuaan määrätä mitenkä ryhmän on siihen suhtauduttava.

Kommunistien toisen välikysymyksen suhteen, joka koskee eräiden kommunististen sanomalehtimiesten vangitsemista, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän kannan tämän kysymyksen johdosta syntyvässä keskustelussa toisivat esiin Hakkila ja Aalto J.F., ja että asia muutenkin annettaisiin heidän huolekseen.

4 §. Pölläkkälän - Valkjärven rata-asia.

Otettiin uudelleen käsiteltäväksi, edellisessä kokouksessa pöydälle jäänyt kysymys ryhmän suhtautumisesta hallituksen suunnittelemaan Pölläkkälän- Valkjärven ratahankkeeseen. Valmistusvaliokunnan jäsen J.F. Aalto ilmoitti saaneensa tietää, että sanottu rataosa tulisi maksamaan noin 24 miljoonaa markkaa. Oli sitä mieltä, että hanketta olisi kannatettava, koska siten voitaisiin torjua työttömyyttä ja koska kyseessäolevalla rataosalla tulisi olemaan myöskin, paitsi strategista, taloudellista ja sivistyksellistäkin merkitystä.

Ryömä oli sitä mieltä, että jos sanotun radan rakentamiseen tarvittava 24 milj. markkaa otetaan menoarvioon erillisehä määrärahana, käyttämättä siihen niitä varoja, joita vuosittain on suunniteltu käytettäväksi jo aikaisemmin suunniteltujen ratojen rakentamiseen, niin sitten hanketta voidaan ehkä kannattaa, mutta muuten ei voida poiketa siitä rautateiden raken ussuunnitelmasta, mikä jo on olemassa.

Rantala ehdotti, että esitys kokonaan hylättäisiin, koska se vain särkee aikaisemmin hyväksytyn yhtenäisen suunnitelman. Samaa mieltä olivat myöskin Hakkila ja Huttunen.

Keskustelun jälkeen päätettiin, että hallituksen esitystä ei ole syytä kannattaa.

5 §. Siuron sahan työläisten kirjelmä.

Luettiin valmistusvaliokunnalle saapunut, eräiden Siuron sahan työläisten kirjelmä, jossa paheksutaan sitä, että sanotun sahan toiminta tulee lakkautettavaksi. - Kirjelmän ei katsottu antavan aihetta mihinkään toimenpiteisiin.

6 §. Pankkivaltuusmiesten vaalit.

Sen johdosta, että lähiaikoina tulevat toimitettaviksi Suomen Pankin pankkivaltuusmiesten ja tilintarkastajain vaalit, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän puolesta ehdotettaisiin pankkivaltuustoon valittaviksi seuraavat henkilöt: n.s. sisärenkaaseen Väinö Tanner, sekä ulkorenkaaseen Helo ja Itkonen. Suomen Pankin tilintarkastajiksi Harvala ja Keto, sekä heidän varamiehikseen Kuusisto ja Aalto A.

7 §. Koukkukalastus meressä.

Laki- ja talousvaliokunnan jäsenten esityksestä otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys, mitenkä ryhmän jäsenten olisi suhtauduttava edustajain Forsbergin y.m. aloitteeseen, joka tarkoittaa rakennuskaaren 18 pykälän 4 luvun kumoamista ja jonka mukaan kaikenlainen onki- ja koukkukalastus saaristoissa ja merenrantamilla tulisi kielletyksi kaikilta niiltä, joilla ei ole omaa kalavettä.

Asian johdosta päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että puheenaolevaan aloitteeseen sisältyvää ehdotusta on vastustettava.

8 §. Edustaja F.J. Leinon asianajotoimintaa koskevat huhut.

Valmistusvaliokunnan jäsen, tuomari F.J. Leino ilmoitti kuulleensa, että jotkut ryhmän jäsenet ovat syyttäneet hänen omistamaansa asianajotoimistoa siitä, että se olisi ajanut pirtutrokarien asioita, sellaista ei kumminkaan ole tapahtunut, joten se laiset huhut ovat torjuttavat. Ehdotti, että valmistusvaliokunta ryhtyisi joihinkin toimenpiteisiin tuollaisten aiheettomien ja hänen kansalaismainettaan halventavien juttujen johdosta. - Asian johdosta syntyneessä keskustelussa todettiin, että tuollaisten huhujen levittäminen, jos sellaista ryhmän jäsenten taholta on tapahtunut, on varsin valitettavaa ja paheksuttavaa, mutta katsottiin kumminkin, ettei valmistusvaliokunta sen suhteen voi enempää tehdä, joten päätettiin pitä keskustelu vastauksena kysymykseen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

..... Kust. Jakimow

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta 22 p:ltä maaliskuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi ryhmän toinen puheenjohtaja M. Pekkala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Kokouksessa olivat saapuvilla valmistusvaliokunnan jäsenet Sventorzetski, Aalto J.F., Itkonen, Leino F.J., Kuusisto, Koponen, Myllymäki, Hakkila, Huttunen, Leino J. ja Keto, sekä puoluesihteeri Viik.

2 §. Kommunistien välikysymykset.

Sen johdosta, että hallitus tulee antamaan vastauksen kommunistien, työttömyystilannetta koskevaan välikysymykseen eduskunnan istunnossa maaliskuun 23 p:nä, otettiin jälleen käsiteltäväksi kysymys millä tavalla ryhmän olisi tähän välikysymykseen ja sen johdosta eduskunnassa syntyvään keskusteluun suhtauduttava. - Valiokunnan jäsen Huttunen, joka oli ollut tilaisuudessa tutustumaan hallituksen vastauksen sisältöön ja tullut siihen käsitykseen, että hallituksen vastaus on varsin asiallinen ja suurin piirtein katsoen tyydyttävä, ehdotti, että valiokunta ehdottaisi ryhmän päätettäväksi, että ryhmä kannattaa yksinkertaista päiväjärjestykseen siirtymistä, ellei keskustelun kuluessa tule esiin jotakin sellaista, joka vaatisi esitettäväksi eduskunnan hyväksyttäväksi jonkinlaisen ponsilauselman, jolloin sellainen on ryhmän taholta esitettävä. Joka tapauksessa piti puhuja tarpeellisena, että keskustelun kuluessa osoitetaan selvästi mitenkä kylmästi maalaisliittolaiset yleensä ovat suhtautuneet työttömyyskysymykseen, joskaan heidän hallituksensa ei nyt tällä hetkellä ja tässä yhteydessä ansaitse siitä epäluottamuslausetta.

Asian johdosta syntyneessä keskustelussa lausuivat Myllymäki ja Sventorzetski sen käsityksen, että jonkinlainen ponsi ryhmän puolesta voitaisiin esittää, vaikka ei asiaa valiokuntaan ehdotettaisikaan lähetettäväksi. Itkonen sitävastoin katsoi sopivammaksi yksinkertaisen päiväjärjestykseen siirtymisen, kuten Huttunen oli ehdottanut.

Valmistusvaliokunta hyväksyi Huttusen ehdotuksen.

3 §. Parlamenttivierailu Unkariin.

Sen johdosta, että Unkarin parlamentin jäseniltä oli saapunut eduskunnan puhemiehelle kirjelmä, jossa kehoitetaan

eduskuntaa järjestämään vierailuretki Unkariin, oli puhemies puolestaan kääntynyt eduskuntaryhmien puoleen tiedustellen mitä tällaisen vierailun järjestämisestä ajatellaan.

Kysymyksen ~~johdosta~~ suhteen asettui valmistusvaliokunta yksimielisesti sille kannalle, ettei ainakaan sos.-dem. ryhmä voi ajateltuun vierailuun yhtyä, koska valtiollinen tilanne Unkarissa on tällä hetkellä sellainen, että sosialidemokraatit eivät sitä voi hyväksyä. Samalla päätettiin, että koko aijottua vierailua sellaisenaan olisi vastustettava, mikäli se katsotaan virallisluontoiseksi ja koko eduskuntaa edustavaksi, jos eduskunnan porvarilliset ryhmät haluavat puheenaolevan tapaisen vierailun järjestää on se katsottava yksityisten puolueryhmien, eikä koko eduskunnan vierailuksi.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että edellämainitunlainen päätös saatettaisiin kirjallisesti eduskunnan puhemiehen tietoon, ja että tämän kirjelmän laatijoiksi valittaisiin ryhmän puheenjohtaja ja sihteeri, sekä puoluesihteeri Viik.

4 §. Parlamenttien välinen liitto.

Sen johdosta, että Parlamenttien välisen liiton Suomen ryhmältä oli saapunut ryhmälle kirjelmä, jossa kehoitetaan ryhmää valitsemaan kesäkuussa 1920 Tukholmassa pidettävään Pohjoismaiden parlamenttien väliseen edustajakokoukseen 6 edustajaa, sekä Berliinissä heinäkuussa pidettävään Parlamenttien välisen liiton konferenssiin yhden edustajan, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että Tukholman edustajakokoukseen valittaisiin ryhmän jäsenet Hakkila, Sventorzetski, Myllymäki, Aalto J.F., Aino Lehtokoski ja Olga Leinonen, sekä näiden varalle Viik, Lehto ja Leino F.J. Ja että Berliinin konferenssiin valittaisiin ryhmän jäsen Itkonen.

5 §. Asevelvollisten ikärajan korotus.

Valmistusvaliokunnan jäsen Myllymäki esitti, että ryhmän edellisessä kokouksessaan tekemä päätös, joka koskee ryhmän suhtautumista asevelvollisten ikärajan korottamista tarkoittavan lain täytäntöönpanoa koskevaan hallituksen esitykseen, olisi otettava tarkistettavaksi, koska puheenaoleva ryhmän päätös on saattanut puolustusasiain valiokunnan ja suuren valiokunnankin ~~jäsenet~~ sosialidemokraattiset jäsenet varsin kiusallisen asemaan, ja koska tuo päätös hänen mielestään muutenkin on epäonnistunut.

Asian johdosta syntyneen lyhyen keskustelun jälkeen katsoi valmistusvaliokunta, ettei sillä puolestaan ole mitään aihetta ehdottaa ryhmälle, että edellisessä kokouksessa tehty päätös olisi tarkistettava, mutta annettiin Myllymäelle vapaus esittää asia vielä uudelleen ryhmän käsiteltäväksi, jos hänsen katsoo tarpeelliseksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Paavo Pelkonen ..... puheenjohtaja.

Emil Jokinen ..... sihteeri.

PÖYTÄKIRJA Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin Eduskuntatalola eduskunnan istunnon aikana 24 p:nä maaliskuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi M. Pekkala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Kokouksessa olivat saapuvilla, paitsi puheenjohtajaa ja sihteeriä, seuraavat ryhmän valmistusvaliokunnan jäsenet: Sventorzetski, Keto, Myllymäki, Huttunen, Reinikainen, Itkonen, Rantala, Leino J. ja Kuusisto.

2 §. Työttömyyttä koskeva välikysymys.

Kuultuaan sen ponsiehdotuksen, jonka kommunistit esittivät eduskunnan hyväksyttäväksi sen vastauksen johdosta, joka hallituksen taholta oli annettu heidän työttömyyttä koskevaan välikysymykseensä, oli valmistusvaliokunta kokoontunut neuvottelemaan mitenkä sos.-dem. ryhmän taholta nyt olisi asiaan suhtauduttava.

Tultiin siihen tulokseen, että kommunistien ponteen ei voida yhtyä, koska siihen, tässä yhteydessä aivan aiheettomasti, on kytketty myöskin työttömyysvakuutuskysymys. Omaa ponsiehdotusta ei myöskään katsottu tarpeelliseksi esittää, vaan päätettiin, että ryhmän taholta on ainoastaan keskustelun kuluessa lausuttava, että ryhmä pitää välttämättömänä mahdollisimman tehokkaita toimenpiteitä työttömyyden torjumiseksi ja että työttömien perheistä on työttömyyden sattuessa myöskin huolehdittava, sekä, että ryhmä pitää työttömyysvakuutuksen aikaansaamista tarpeellisena, mutta katsoo, että siihen asiaan ei voida puuttua nyt tässä yhteydessä. - Tämän kannan esittäminen eduskunnassa annettiin E. Huttusen huoleksi.

PÖYTÄKIRJA valmistusvaliokunnan kokouksesta 27 p:ltä maaliskuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi valmistusvaliokunnan jäsen V. Hakkila ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Läsnäolijat.

Saapuvilla olivat valmistusvaliokunnan jäsenet Aalto J.F., Huttunen, Kuusisto, Sventorzetski, Reinikainen, Keto ja Pekkala.

2 §. Painokanteita ja erästä vangitsemista koskeva välikysymys.

Ryhmän päätöksen mukaisesti oli valmistusvaliokunta kokoontunut päättämään siitä ponsiehdotuksesta, mikä oli päätetty esittää eduskunnan hyväksyttäväksi hallituksen vastauksen johdosta kommunistien,eräitä hallituksen määräyksestä nostettuja painokanteita ja erään kommunistisen sanomalehdentoimittajan vangitsemista koskevaan välikysymykseen.

Aalto J.F. ja Hakkila, jotka olivat valitut asiaa valmistelemaan, esittivät seuraavanlaisen ponsiehdotuksen:

Eduskunta lausuu:

että kansanvallan oleellisiimpiin, hallitusmuodossamme kansalaisille taattuihin oikeuksiin kuuluu painovapaus, jota oikein käytettynä ei saa loukata; sekä,kuultuaan hallituksen vastauksen, toteaa, että välikysymyksessä mainittujen sanomalehtien julkaisijoihin kohdistuvat toimenpiteet ovat Eduskunnasta ja Hallituksesta riippumattomien tuomioistuinten ratkaistavina ja siirtyy päiväjärjestykseen.

Valmistusvaliokunta päätti hyväksyä ponsiehdotuksen muuttamattomana yksimielisesti, joten se sellaisenaan tulee eduskunnalle esitettäväksi.

3 §. Puolueneuvoston kokous.

Sen johdosta, että sos.-dem. puolueneuvoston kokous pidetään huhtikuun 14 ja 15 p:nä 1928, jota ennen ei eduskuntaryhmän kokousta enään pidettäne, päätti valmistusvaliokunta velvoittaa ryhmän sihteerin E. Jokisen selostamaan ryhmän toimintaa puolueneuvostolle.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

---------- puheenjohtaja.

---------- sihteeri.

/

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta Heimolassa 3 p:ltä syyskuuta 1928. - Saapuvilla olivat ryhmän puheenjohtajat Ryömä ja Pekkala, sihteerit J.Leino ja Jokinen, sekä valmistavan valiokunnan jäsenet Hakkila, Leino F.J., Sventorzetski, Reinikainen, Kuusisto, Aalto J.F., Itkonen, Koponen, Rantala ja Myllymäki.

Puheenjohtajana toimi H. Ryömä ja pöytäkirjan laati E. Jokinen.

1 §. Kommunististen edustajain vangitseminen.

Sen johdosta, että kysymys kommunististen edustajain Toivo Latvan ja Yrjö Enteen vangitsemista koskevien hallituksen toimenpiteiden lainmukaisuudesta oli pantu pöydälle eduskunnan syyskuun 4 päivän istuntoon, kokoontui valmistava valiokunta neuvottelemaan siitä mitenkä sos.-dem. ryhmän olisi asiaan suhtauduttava.

Ryömä tahtoi kiinnittää huomiota siihen seikkaan, että ei ole aivan selvä asia, onko eduskunnan kevät- ja syysistuntokauden väliaikakin katsottava eduskunnan koossaoloajaksi.

Leino F.J. oli sitä mieltä, että tässä ei muuta voida tehdä kuin ryhmän taholta sanoa, ettei tätä nykyisen hallituksen omaksumaa käytäntöä voida hyväksyä.

Itkonen: Tuomioistuin on antanut myöskin vangitsemismäräyksen. Ei siis voitane tehdä tässä yhteydessä mitään.

Aalto J.F. huomautti, että muuta ei voitanekaan tehdä kuin puhua hallituksen menettelyä vastaan ja vedota siihen, että on menetelty ainakin valtiopäiväjärjestyksen hengen vastaisesti.

Myllymäki: Kyllä asiasta voitaisiin jotain sanoa, mutta nyt se on tuotu eduskunnassa esille väärällä tavalla. Olisi ollut meneteltävä toisin.

P ä ä t ö s: Annettiin J.F. Aallon tehtäväksi käyttää asiasta puheenvuoro, jossa hän lausuu, ettei puheenaolevia edustajia olisi pitänyt vangita eduskunnan mielipidettä kuulematta. Muuta ei katsottu voitavan tässä yhteydessä tehdä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä ..... E. Jokinen .....

P ö y t ä k i r j a Sos.-dem. Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta Säätytalolla 4 p:ltä syyskuuta 1928. - Saapuvilla olivat Ryömä , Pekkala, Leino J, Jokinen, Kuusisto, Itkonen, Myllymäki, Aalto J.F., Huttunen, Rantala, Koponen, Sventorzetski, Reinikainen, ja puoluesihteeri Viik.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja H. Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Puheenjohtajan tervehdyssanat.

Puheenjohtaja lausui valmistavan valiokunnan jäsenet lyhyesti tervetulleiksi ja toivotti menestystä alkavalle työkaudelle.

2 §. Berlinin kongressi.

Puheenjohtaja ilmoitti, että ryhmän jäsen Itkonen, joka oli valittu edustajaksi Berlinissä pidettyyn kansainvälisen parlamenttiliiton kongressiin, oli ollut estettynä tälle matkalle lähtemästä, ja oli puheenjohtajan toimesta aivan viime tingassa saatu matkalle lähtemään ryhmän jäsen J. Helo.

Ilmoituksen johdosta syntyneessä keskustelussa todettiin, että Itkosen varamieheksi oli aikaisemmin valittu ryhmän jäsen E. Setälä, josta seikasta ei ryhmän puheenjohtaja Ryömä kumminkaan ollut selvillä, koska hän ei ollut mukana siinä ryhmän kokouksessa, jossa Setälä valittiin. Samalla tuli keskustelussa todetuksi se seikka, että silloin kuin Helon lähdöstä sovittiin oli aika jo niin täpärällä, ettei edustaja Setälälle, joka asuu kaukana maaseudulla, enään olisi ehtinyt tietoa asiasta saada ja hänelle tarpeellisia papereita järjestää, jotenka puheenjohtajan menettelytapa asian järjestämiseksi näytti olleen ainoa mahdollinen.

3 §. Ryhmälle saapuneita kirjelmiä.

Puheenjohtaja esitti valiokunnalle kolme ryhmälle osoitettua kirjelmää, jotka kaikki koskivat vuoden 1929 valtion talousarvioon varattavia määrärahoja. Kirjelmät, joista ensimäinen oli

sapunut Suomen Rakennustyöväenliitolta, koskien työmäärärahoja, toinen Montalan työväenyhdistykseltä, jossa esitettiin mitenkä tarpeellista olisi varata varoja kyläteiden rakentamiseen ja kolmas, koskeva virkamiesten palkkausolojen parantamista, päätettiin tettiin jättää valtionvarain valiokuntaan kuuluville ryhmän jäsenille, puheenaolevien asiain esille tullessa huomioonotettaviksi.

4 §. Ryhmän suhtautuminen budjettikäsittelyyn.

Sen johdosta, että eduskunnassa tulee lähipäivinä suoritettavaksi lähetekeskustelu valtion talousarviosta, otettiin käsiteltäväksi kysymys mitenkä on ryhmän taholta suhtauduttava asian käsittelyyn ja hallituksen budjettiesitykseen. Katsottiin, että edellisen hallituksen valtionvarainministerin ainakin on keskustelussa esiinnyttävä. Muina puhujina mainittiin Myllymäki, Sventorzetski ja Pekkala. Hallituksen verolakiesityksen käsittelyssä lupautui ryhmän puolesta puhumaan Itkonen. Oltiin myöskin sitä mieltä, että valtionvarain valiokunnan jäsenetkään eivät ole esteellisiä ottamasta osaa talousarvion lähetekeskusteluun, vaikka asia meneekin samottuun valiokuntaan.

5 §. Ryhmän jäsenten taholta tehtävät eduskunta-aloitteet.

Ryhmän jäsenten taholta mahdollisesti tehtävien eduskunta-aloitteiden suhteen päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että kaikki tehtävät aloitteet jätettäisiin ryhmän puheenjohtajalle, joka esittää ne valmistavan valiokunnan tarkastettavaksi.

Paikallisempaa laatua olevien aloitteiden suhteen päätettiin ehdottaa noudatettavaksi samaa menettelytapaa kuin aikaisemminkin, nimittäin, että ryhmän jäsenillä on oikeus esiintyä niiden allekirjoittajina, vaikka ne olisivatkin lähtöisin muiden ryhmien jäsenten taholta, elleivät ne ole ristiriidassa ryhmän omaksuman kannan kanssa.

6 §. Välikysymysehdotuksia.

Aalto J.F. esitti valiokunnan harkittavaksi, eikö olisi syytä tehdä hallitukselle välikysymystä satamalakko-asiasta, sekä myöskin asevelvollisten palveluaajan lyhentämiskysymyksestä.

Huttunen oli sitä mieltä, että satamalakkoa koskevista asioista ei ole syytä välikysymystä tehdä. Hallitus on siinä asiassa hyvällä pohjalla. Sehän on tehnyt oikeastaan sen mitä siltä lain mukaan voidaan vaatiakin. Jos taas tahdottaisiin, että hallituksen olisi harjoitettava painostusta jompaa kumpaa riitapuolta kohtaan, niin sehän olisi periaate, jota kukaan ammattiyhdistysmies ei hyväksy. Sillä tavalla hallitus ei saa työtaisteluun sekaantua.

Myllymäki huomautti, että satamalakko on suuri kansantaloudellinen, jopa jo kansainvälinen kysymys, sen selvittämiseksi olisi hallituksen pitänyt enemmän tehdä. Välikysymys olisi hänen mielestään tehtävä.

Huttunen painosti vielä sitä seikkaa, että hallitus ei saa sekaantua työriitoihin.

Sventorzetskin mielestä tässä ei tahdottaisikaan vaatia hallitusta painostamaan riitapuolia, vaan toimimaan tarmokaammin sovittelujen aikaansaamiseksi.

Reinikainen oli sitä mieltä, että välikysymystä ei ole tehtävä, kysely riittäisi, tämä koskisi esim. ministeri Setälän esiintymistä.

Itkonen piti satamalakkoasiaa epäkiitollisena välikysymyksen aiheena. Sitä olisi huono hoitaa.

Ryömä huomautti, että valtion välityksmies Linturi yritti välittää satamalakossa voimiensa mukaan, mutta ei onnistunut. Sitten asetti hallitus komisionin. Ilmoitti olleensa aluksi Aalllon kannalla, että välikysymys olisi tehtävä, mutta oli alkanut epäillä. Asevelvollisten palveluaikaa koskevasta asiasta voisi tehdä välikysymyksen.

Sventorzetski ehdotti, että ryhmän taholta tehtäisiin välikysymys etsivää keskuspoliisia koskevista asioista. On käynyt selville, että tämän laitoksen palveluksessa on ollut rikoksellisia henkilöitä. Olisi asetettava hallituksen vastattavaksi kysymys: onko tämä laitos nyt jo puhdas tuollaisista aineksista.

Ryömä oli sitä mieltä, että tästä asiasta on vaikeata tehdä välikysymystä, ehkä voitaisiin tehdä kysely.

P ä ä t ö s . Tämän jälkeen päätettiin, että satamalakon suhteen ei ainakaan vielä toistaiseksi ole syytä välikysymyksen tekemiseen.

Että kysymys välikysymyksen tekemisestä asevelvollisten palvelusajan lyhentämistä koskevasta asiasta lykätään toistaiseksi, koska sillä ei ole erikoisempaa kiirettä.

Että Sventorzetskin esittämästä kysymyksestä ei ole syytä välikysymystä tehdä.

7 §. Suhtautuminen ilmapuolustuskysymykseen.

Sen johdosta, että eduskunnassa tulee kuluvan kuun 5 p:nä esille kysymys, joka koskee ilmailuliiken että ja samalla ilmapuolustusta, ja esitetään asian yhteydessä eduskunnan hyväksyttäväksi eräs ponsi johonka sosialidemokraattiset puolustusvaliokunnan jäsenetkään eivät ole liittäneet vastalausettaan, oli valmistusvaliokuntaa kehoitettu harkitsemaan, mitenkä ryhmän olisi kysymykseen suhtauduttava. Kun kysymyksessä oleva ponsiehdotus koskee kumminkin vain ilmailuliikenteen tutkimista, katsoi valiokunta, ettei sillä ole aihetta tehdä tämän asian suhteen ryhmälle mitään ehdotusta, vaan on asian hoitaminen puolustusvaliokuntaan kuuluvien ryhmän jäsenten asia.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä
puheenjohtaja.

Eino Jokinen
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sos.-dem. Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta Heimolassa syyskuun 7 p:ltä 1928. - Kokouksen puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä jax sihteerinä E. Jokinen. Näiden lisäksi olivat saapuvilla valmistavan valiokunnan jäsenet Pekkala, Kuusisto, Leino J., Leino F.J., Koponen, Myllymäki, Aalto J.F., Sventorzetski, Huttunen, Hakkila ja Rantala, sekä puoluesihteeri Viik.

1 §. Kommunistien välikysymys.

Sen johdosta, että kommunistisen eduskuntaryhmän taholta oli jätetty eduskunnalle, hallituksen vastattavaksi, kesällä toimitettuja kommunistien vangitsemisia koskeva välikysymys, jonka oli allekirjoittanut ainoastaan 18 eduskunnassa läsnä olevaa edustajaa, oli ryhmän puheenjohtaja Ryömä kutsunut valmistavan valiokunnan koolle neuvottelemaan siitä, mitenkä ryhmän jäsenten on meneteltävä siinä tapauksessa, jos kommunistisen ryhmän taholta käännytään sosialidemokraattien puoleen jax pyydetään näitä välikysymyksen allekirjoittajiksi, sikäli kuin siihen lisää nimiä tarvitaan.

K e s k u s t e l u:

Puoluesihteeri Viik: Puuttuvat allekirjoitukset olisi ryhmämme taholta annettava, jos vain välikysymyksen sanamuoto on sellainen, että se jotenkin voidaan hyväksyä.

Aalto J.F. oli samaa mieltä kuin Viik. Nimet olisi annettava. Asia on sen laatuinen, että sitä on vakavasti harkittava. Välikysymyksen perustelujen sanamuoto tuntuu kumminkin vastenmieliseltä.

Hakkila huomautti, että eihän meidän apuamme ole pyydettykään. Jotta voisimme välikysymyksen allekirjoittaa olisi meidän pitänyt olla mukana laatimassa myöskin sen perusteluja.

Ryömä mainitsi selvitykseksi, että tämä keskustelu toimitetaan juuri sen varalta, jos meiltä tarvittavaa apua pyydettäisiin, sillä muilta ryhmiltä eivät kommunistit kumminkaan noita puuttuvia nimiä välikysymyksensä alle saa.

Huttunen yhtyi Hakkilan käsitykseen.

Myllymäki oli sitä mieltä, että välikysymyksen tekemiseen on aihetta, jos me emme kommunisteja siinä avusta olisi meidän tehtävä-välikysymys itse.

Leino F.J. piti kommunistien välikysymyksen perusteluja sellaisina, ettei niitä voida allekirjoittaa. Mutta asiasta olisi kumminkin välikysymys tehtävä, meidän pitäisi siis tehdä alote itse. Sillä ei kumminkaan ole kiirettä. Voidaan odottaa siksi kunnes Turun hovioikeus julistaa tuomionsa.

Sventorzetski oli samaa mieltä kuin Leino. Asialla ei ole kiirettä, se voidaan jättää avoimeksi.

Aalto J.F. mainitsi vielä, että kysymyksessä olevasta asiasta tulee joka tapauksessa puhe eduskunnassa. Kommunistithan jättivät eduskunnalle myöskin samaa asiaa koskevan kirjelmän, joka lähetettiin perustuslakivaliokuntaan, ja vaikka valiokunta ehdottaisikin eduskunnan päätettäväksi, ettei kirjelmä anna aihetta mihinkään toimenpiteisiin, voidaan asia saada kumminkin eduskunnassa keskustelun alaiseksi valiokunnan mietinnön pohjalla. Tällöin tarjoutuu tilaisuus lausua hallituksen ja etsivän keskuspoliisin menettelystä sellaisia arvosteluja kuin on aihetta.

Viik huomautti, että tämä seikka ehkä ratkaiseekin asian, eihän meidän pelkistä kohteliaisuussyistä tarvitse kommunistien välikysymystä allekirjoittaa, elleivät asialliset syyt siihen pakoita.

Ryömä luki kommunistien välikysymyksen perusteluineen.

P ä ä t ö s:

Tämän jälkeen päätettiin, että ryhmän jäsenet eivät saakirjoittaa nimeänsä välikysymyksen alle sen nykyisessä muodossa, mutta jos välikysymyksen laatijat ryhmämme jäsenten apua siinä suhteessa haluavat ja ovat samalla valmiit poistamaan perusteluista ne kohdat, joita eivät sos.-dem. ryhmän jäsenet voi hyväksyä, voidaan asia ottaa uudelleen harkittavaksi ja päätettään siitä silloin erikseen.

2 §. Toimenpiteet kadon seurausten lieventämiseksi.

Sen johdosta, että kuluvana kesänä jatkuvien sadesäiden ja hallojen vaikutuksesta on kohdannut kato eräitä osia maata päätettiin ryhmän nimessä lähettää kolmimiehinen lähetystö hallituksen luokse tiedustelemaan, mihinkä toimenpiteisiin hallitus on ryhtynyt, tai aikoo mahdollisesti ryhtyä kadon seurausten lieventämiseksi. - Lähetystöön päätettiin valita ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä, sekä ryhmän jäsenet Edv. Huttunen ja Atte Muhonen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä
puheenjohtaja.

E. Jokinen
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sos.-dem. Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 12 p:ltä syyskuuta 1928.- Kokous pidettiin Helmolassa ja saapuvilla olivat Ryömä, Rantala, Pekkala, Leino F.J. ja Kuusisto.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Kommunistien tekemä välikysymys.

Sen johdosta, että kommunistisen eduskuntaryhmän taholta oli käännytty sos.-dem. ryhmän puheenjohtajan Ryömän puoleen tiedustelulla suostuisiko ryhmä siihen, että jotkut ryhmän jäsenistä allekirjoittaisivat kommunistien taholta tehdyn, satamatyölakkoa koskevan välikysymyksen, oli ryhmän puheenjohtaja kutsunut valmistavan valiokunnan koolle asiaa harkitsemaan.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätti valmistava valiokunta, että koska ne seikat, joita välikysymys koskee ovat sen laatuisia, että niihin olisi syytä lähempi selvitys saada, ja koska välikysymyksen perusteluissakaan ei ole mitään sellaista, jota eivät sosialidemokraatitkin voisi hyväksyä, niin katsoo valmistava valiokunta, että kommunisteitlta puuttuvat allekirjoitukset voidaan kyllä ryhmämme taholta heille antaa, ja antaa valiokunta siis suostumuksensa siihen, että ne ryhmän jäsenet, jotka haluavat esiintyä puheenaolevan välikysymyksen allekirjoittajina voivat sen kyllä tehdä.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

..... puheenjohtaja.

Emil Jokinen
..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sos.-dem. Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta Heimolassa 2 p:ltä marraskuuta 1928. Saapuvilla olivat valimistavan valiokunnan jäsenet Ryömä, Pekkala, J. Leino, F. J. Leino, Kuusisto, Rantala, Huttunen, Hakkila, Keto, Koponen, Myllymäki, J. F. Aalto, Sventorzetski ja puoluesihteeri Viik.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Itsenäisyysmuistomerkkinäyttely.

Sen johdosta, että maan itsenäisyyden muistomerkkiä suunnittelemaan asetetun toimikunnan taholta oli tiedusteltu ryhmän puheenjohtajalta voitaisiinko ryhmän kokoushuone Säätytalolla luovuttaa näyttelyn järjestämistä varten sanotun toimikunnan käytettäväksi 10 päivän ajaksi, esitti puheenjohtaja Ryömä asian valmistavan valiokunnan harkittavaksi. Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin, että jos ryhmän säännöllisellä toiminnalle ei tästä koidu mitään erikoista haittaa, voidaan ryhmän huone sanottuun tarkoitukseen luovuttaa, kumminkin vain sillä ehdolla, että ryhmä voi näyttelyn aikana, jos tarve vaatii kokoontua jossakin muussa sopivassa huoneessa. Asian lähempi järjestely jätettiin ryhmän puheenjohtajan Hannes Ryömän huoleksi.

2 §. Eduskuntaryhmän kokous.

Suuren valiokunnan puheenjohtajan J.F. Aallon ilmoitettua, että tekeillä oleva sairausvakuutuslaki joutuu suuren valiokunnan käsiteltäväksi kuluvan kuun 7 p:nä, ja että se sitä ennen olisi saatava ryhmän käsiteltäväksi, jotta suuren valiokunnan sos.-dem. jäsenet voivat määrätä kantansa lakiehdotusta koskevien eri ehdotusten suhteen, päätettiin, että ryhmän kokous pidetään tiistaina marraskuun 6 p:nä, vaikka tavanmukainen kokoontumispäivä onkin torstai.

3 §. F. J. Leinon palkkiojuttu.

Sen johdosta, että sos.-dem. puoluetoimikunta on kiinnittänyt huomiotansa erääseen ryhmän jäsenen F.J. Leinon ottamaan

tavallista korkeampaan asianajopalkkioon ja pitänyt sitä paheksuttavana ja puolueenjäsenelle sopimattomana, sekä saattanut tämän käsityksensä myöskin puoluelehtien välityksellä julkisuuteen, ilmoitti F.J. Leino, että hän haluaisi saada asian myöskin ryhmän käsiteltäväksi, koska puoluetoimikunta hänen mielestään on tutkinut puheenaolevan tapauksen puutteellisesti ja tullut siten liian yksipuolisiin tuloksiin.

Valmistava valiokunta päätti - puheenjohtaja Ryömän ehdotuksesta - asettaa asiaa tutkimaan kolme henkilöä, jotka sitten antavat asiasta perustellun lausunnon valmistavalle valiokunnalle. Tehtävää suorittamaan valittiin J. F. Aalto, M. Pekkala ja V. Hakkila.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

..... puheenjohtaja.

Eero Jalava ..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sos.-dem. Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 6 p:ltä marraskuuta 1928. - Saapuvilla olivat Ryömä, Pekkala, J.F. Aalto, J. Leino, Myllymäki, Kuusisto, Tainio, Hakkila, F.J. Leino, Rantala, Sventorzetski, Keto, Koponen, Viik ja Voionmaa.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Kieltolakiliiton kirjelmä.

Puheenjohtaja esitti Kieltolakiliiton johtokunnalta saapuneen kirjelmän, jossa pyydetään ryhmää valitsemaan edustajansa liiton toimesta marraskuun 14 p:nä pidettävään neuvottelutilaisuuteen, jossa keskustellaan kansalaistoiminnan aikaansaamisesta huliganismin vastustamiseksi. - Ryhmän edustajiksi tähän tilaisuuteen päätti valmistava valiokunta ehdottaa valittaviksi Ida Vihurin ja Isak Penttalan.

2 §. Suhtautumisesta poliittiseen tilanteeseen.

Puheenjohtaja Ryömä esitti, että valmistavan valiokunnan olisi nyt syytä ainakin alustavasti neuvotella siitä mitenkä sos.-dem. ryhmän on suhtauduttava nykyään vallitsevaan poliittiseen tilanteeseen ja niihin tärkeisiin kysymyksiin, jotka lähiaikoina tulevat eduskunnassa esille ja joista voi riippua tuleeko nykyinen hallitus jäämään paikoilleen vai tuleeko tapahtumaan hallituksen vaihdos. Omasta puolestaan oli puheenjohtaja sitä mieltä, että useat nykyisen hallituksen toimenpiteet ovat tuottaneet pettymystä ja tehneet hallituksen sosialidemokraateille vastenmielisiksi. Emme siis voine asettua tukemaan sitä. Mutta jos hallitus kaatuu on edessä kysymys, mitenkä silloin on meneteltävä. Sosialidemokraattista hallitusta ei voitane ajatella. Hallituksen vaihdosta ei meidän silti tarvitse koettaa estää, sillä eihän uusi porvarillinen hallitus olisi meidän kannaltamme katsoen nykyistä pahempi. - Mitä sitten erikoisesti kouluhallitusta koskevaan asiaan tulee, josta ruotsalaiset ovat tehneet välikysymyksen, niin siinä on hallitus tarpeettomasti mennyt liian pitkälle. Lisäksi hallitus on aivan liiaksi hätiköinyt julkaistessaan kou-

luhallituksen järjestelyä tarkoittavan asetuksen. Hallituksen toimenpide tuntuu mielenosoitukselta, ja se ei ole oikeudenmukainen. Asiasta, jota hallituksen puheenaoleva toimenpide koskee on aikaisemmin oltu yksimielisiä, niin oli asianlaita n.s. Tulenheimon komiteassakin, joka piti kohtuullisena ja oikeudenmukaisena sitä järjestelyä, jota hallitus nyt on käynyt muuttamaan. Ruotsalaisen eduskuntaryhmän puheenjohtaja on ilmoittanut, että hänen ryhmänsä taholta oltaisiin halukkaita neuvottelemaan asiasta sos.-dem. ryhmän kanssa. Tähän olisi suostuttava. Ehkä olisi sopivaa ja tarkoituksenmukaista, että valittaisiin ryhmän puheenjohtaja ja puoluetoimikunnan puheenjohtaja neuvottelemaan ruotsalaisen ryhmän edustajien kanssa.

Myllymäki katsoi, että tilanteen selvittely on paikallaan. Asia ei kuitenkaan ole kiireellisintä laatua. Ryhmässä se voitaisiin ottaa esille vasta seuraavassa kokouksessa. Kannatti neuvottelijain valitsemista, ja piti ryhmän ja puolueen puheenjohtajia neuvottelijoiksi sopivimpina.

Reinikainen oli sitä mieltä, että ryhmän kannan määrääminen ruotsalaisten välikysymyksen suhteen ansaitsee vakavaa harkintaa. Meillä on tuskin syytä kaataa hallitusta kielikysymykseen. Tuomittava meidän sentähden hallituksen menettely on. Hallituksen toimenpide on loukkaus eduskuntaakin kohtaan.

Volonmaa antoi laajemman selvityksen ruotsalaisen kouluhallituksen synnystä ja sen kehityksestä siihen muotoon kuin sillä nyt on. Oli puolestaan sitä mieltä, että hallituksen toimenpidettä ei voida hyväksyä. Ruotsalaisille on myönnettävä mahdollisimman laaja kulttuuriautonomia, se on oikeudenmukaista, eikä se loukkaa suomalaisten oikeuksia. Se on sitä paitsi annettu eduskunnan suostumuksella. Viittasi vuoden 1924 annetun asetuksen syntyyn. Hallitus pyrkii nyt tätä ruotsalaisten kulttuuriautonomiaa rajoittamaan, ja ruotsalaisilla on syytä tyytymättömyytensä.

Aalto J. F. oli sitä mieltä, että hallitusta ei ole kaadettava tähän kysymykseen. Sille itselleen olisi kielikysymys varmasti mieluinenkin kaatumistilaisuus. Hallituksen tekoa on arvosteltava, mutta ei tämän asian yhteydessä kaadettava.

Hakkila lausui, ettei tämä ole tavallinen kielikysymys, vaan tässä on kysymyksessä vähemmistökansallisuudelle myönnettyjen oikeuksien rajoittaminen.

Ryömä painosti vielä erikoisesti sitä seikkaa, että sos.-dem. puolueen ja sen eduskuntaryhmän on säilytettävä arvonsa vähemmistökansallisuuksien oikeuksien ja myöskin parlamentarismin suojelijana. Ja sen vuoksi on tähänkin kysymykseen suhtauduttava sen luonteen ja laadun mukaisesti, pitämättä silmällä yksinomaan taktillisia näkökohtia.

Sventorzetski yhtyi Ryömän ja Volnmaan käsityksiin.

Pekkala oli sitä mieltä, ettei hallituksen toimenpide sanottavastikaan rajoita ruotsalaisten kulttuuriautonomiaa, se vain tarkoittaa suuremman keskityksen aikaansaamista kouluhallituksen työskentelyssä. - Kannatti neuvotteluja ruotsalaisten kanssa.

Keto lausui, että ryhmämme tässä asiassa olisi otettava oma linjansa.

P ä ä t ö s. Tämän jälkeen päätti valmistava valiokunta, että valitaan ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja puolueen puheenjohtaja Rieti Itkonen neuvottelemaan ruotsalaisen ryhmän edustajien kanssa, jonka jälkeen asia otetaan uudelleen käsiteltäväksi.

3 §. Kommunistien tuomiot.

Puoluesihteeri K.H. Viik ehdotti, että valmistava valiokunta ottaisi harkittavakseen voitaisiinko tehdä jotakin äskettäin pitkäaikaisiin vangeusrangaistuksiin tuomittujen kommunistien hyväksi. Heidän joukossaan on henkilöitä, joita ei voida pitää rikoksellisina ja jotka eivät ilmeisestikään ole tehneet mitään sellaista, josta heidät oikeuden mukaan voitaisiin tällaisiin rangaistuksiin tuomita. Näin on asia käsitetty maan rajojen ulkopuolellakin. Niinpä on Ruotsissa käynnissä voimakas vastalauseliike heidän puolestaan. Jotakin olisi tehtävä. Meillä pitäisi olla alote. Kommunistit varmaankin suunnittelevat välikysymystä tai muuta. Sos.-dem. ryhmäkään ei saisi olla täysin toimeton tällaisessa asiassa.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin, että asia pannaan pöydälle toistaiseksi.

4 §. Satamalakkoa koskeva välikysymys.

Sen johdosta, että hallitus tulee lähiaikoina antamaan vastauksen kommunistien aloitteesta tehtyyn, satatyölakkoa koskevaan

välikysymykseen, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän puolesta välikysymyskeskustelussa esiintyisi E. Huttunen ja että ryhmän suhtautuminen hallituksen vastaukseen jätettäisiin valmistavan valiokunnan lopullisesti harkittavaksi.

5 §. Verolakien käsittely.

Aalto J. F. esitti valmistavan valiokunnan harkittavaksi, että eikö ryhmän jäsenten suuressa valiokunnassa olisi vaikutettava siihen suuntaan, että verolakien käsittely jätettäisiin kevätistuntokaudelle, koska siitä olisi asialle ilmeisesti etua.

Asia päätettiin jättää suureen valiokuntaan kuuluvien ryhmän jäsenten ratkaistavaksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

..... puheenjohtaja.

..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 12 p:ltä marraskuuta 1928. - Kokouksessa olivat saapuvilla Ryömä, Pekkala, Keto, Kuusisto, Koponen, Viik, Huttunen, Leino J., Rantala, Leino F.J., Allio, Aalto J.F., ja Sventorzetski.

Puheenjohtajana toimi Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Raittiuspoliittisen kerhon kirjelmä.

Luettiin Helsingin Raittiuspoliittisen kerhon kirjelmä, koskeva niiden viranomaisten suhdetta raittiuteen, jotka joutuvat virkatehtävissähän huolehtimaan kieltolainvalvonnasta ja raittiuden edistämisestä. Kirjelmä päätettiin esittää ryhmälle.

2 §. Helsingin ty:n kirjelmä.

Luettiin Helsingin työväenyhdistykseltä saapunut kirjelmä, jossa kiinnitetään huomiota eräisiin taloudellisten yhdistysten veroittamista koskeviin epäkohtiin. Kirjelmä päätettiin esittää ryhmälle.

3 §. Satamatyölakkoa koskeva välikysymys.

Sen johdosta, että sosialiministeri antaa vastauksen kommunistien taholta tehtyyn satamatyölakkoa koskevaan välikysymykseen tiistaina marraskuun 13 p:nä pidettävässä eduskunnan istunnossa, otettiin jälleen valmistavasti käsiteltäväksi kysymys sos.-dem. eduskuntaryhmän suhtautumisesta hallituksen vastaukseen ja asian johdosta syntyvään keskusteluun.

Huttunen, joka jo valmistavan valiokunnan edellisessä kokouksessa oli päätetty ehdottaa esiintymään välikysymyskeskustelussa ryhmän puolesta, lausui käsityksenään, että ryhmän taholta esitettäisiin eduskunnassa oma päätöslauselmaehdotus perustelluksi päiväjärjestykseen siirtymismuodoksi, sekä luki samalla laatimansa päätöslauselmaehdotuksen.

Valmistava valiokunta yhtyi Huttusen käsitykseen ja

päätti ehdottaa ryhmälle hänen laatimansa ponsilauselmaehdotuksen hyväksyttäväksi.

4 §. Ruotsalaisten välikysymys.

Sen johdosta, että hallituksen puolesta annetaan eduskunnan marraskuun 13 päivän istunnossa vastaus myöskin ruotsalaisen eduskuntaryhmän taholta tehtyyn, kouluhallituksessa tapahtunutta ruotsalaisen osaston järjestelyä koskevaan välikysymykseen, otettiin valmistavasti käsiteltäväksi kysymys sos.-dem. eduskuntaryhmän suhtautumisesta hallituksen vastaukseen ja välikysymyksen johdosta eduskunnassa syntyvään keskusteluun.

Ryhmän puheenjohtaja Ryömä selosti asian johdosta aluksi niitä neuvotteluja, joita valmistavan valiokunnan edellisessä kokouksessaan tekemän päätöksen mukaisesti ruotsalaisen ryhmän edustajain kanssa oli käyty, ja joidenka tarkoituksena oli ollut ainoastaan ruotsalaisen ryhmän taholla vallitsevien käsitysten selville saaminen. Sen jälkeen siirtyi puhuja selostamaan itse puheenaolevaa asiaa, kosketellen lasjemmin sen aikaisempia vaiheita. Huomautti sitten, että asialla on poliittinen leima. Hallituksen kouluhallitusta koskevien toimenpiteiden takana ovat tiettävästi maalaisliiton puolue-elimet, jotka nimeenomaan ovat tällaisia toimenpiteitä vastineet. Ja olisihan hallitus mennyt vieläkin pitemmälle, elleivät ulkoministeri ja presidentti olisi sitä saaneet estetyksi. - Sos.-dem. ryhmän taholta olisi siis välikysymyskeskustelussa lausuttava julki, että hallitus on menetellyt tuomittavasti. Mutta koska epäluottamuslauseen aikaansaaminen hallitukselle tämän asian yhteydessä ei kumminkaan olisi suotavaa, niin olisi ryhmän pidättäydyttävä äänestyksestä.

Aalto J. F. kannatti Ryömän käsitystä.

Sventorzetski yhtyi myöskin samaan ajatukseen. Ryhmän kanta tulee siinä lausuttua selvästi julki, ja menettelytapa on muuten mahdollinen noudattaa.

Keto oli samaa mieltä kuin edellisetkin.

Viik oli sitä mieltä, ettei äänestyksestä pidättäytyminen ~~hänen mielestään~~ ole ollenkaan suositeltava tapa. Ponsiehdotus olisi esitettävä. Muistutti samalla siitä, että hallitus julaistessaan kouluhallitusta koskevan asetuksensa oli menetellyt myöskin epäparlamenttaarisesti. Sitäkään puolta ei välikysymyskeskustelussa ole unhotettava.

Ailio oli sitä mieltä, että ryhmän olisi otettava asiassa varma kanta ja myöskin äänestettävä sen puolesta.

Pekkalan mielestä ruotsalaiset ovat tehneet "tikusta asian". Hallituksen toimenpiteet ovat olleet enemmän virastoteknillistä laatua. Muutokset ovat muodollisia.

Leino F.J. ja Leino J. kannattivat kumpikin Ryömän alussa tekemää ehdotusta.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän puolesta välikysymyskeskustelussa tulisi esiintymään ryhmän puheenjohtaja Ryömä, ja että ilmoitettaisiin sos.-dem. eduskuntaryhmän pitävän hallituksen toimenpiteitä sellaisina, joita ei ryhmä voi hyväksyä, mutta pidättäytyvän ottamasta osaa hallituksen vastausta koskevaan äänestykseen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä
puheenjohtaja.

Emil Talvio
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 20 p:ltä marraskuuta 1928. - Saapuvilla olivat valmistavan valiokunnan jäsenet Ryömä, Hakkila, Huttunen, Reinikainen, Rantala, Aalto J.F. Leino J., Leino J. F., Sventorzetski ja puoluesihteeri Viik.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Vientitodistusasia.

Senjohdosta, että hallituksen esitys laiksi kananmunain ja sianlihan vientitodistuksista tulee eduskunnassa esille kolmanteen käsittelyyn saman päivän istunnossa, jona valmistusvaliokuntakin kokoontui, otettiin käsiteltäväksi kysymys, mitenkä sos.-dem. ryhmän olisi asiaan sen tässä vaiheessa suhtauduttava.

Puheenjohtaja Ryömä ilmoitti, että ruotsalaisten taholta tultanee ehdottamaan, että lakiehdotus lykättäisiin yli vaalien, meidän on siis harkittava yhdymmekö tähän ehdotukseen. Oli omasta puolestaan sitä mieltä, että ryhmän on kannatettava lain hylkäämistä, mutta ei äänestettävä lepäämään jättämisen puolesta.

Asiasta käyttivät tämän jälkeen puheenvuoroja Aalto J.F. Leino J., Leino F.J. ja Sventorzetski , jotka kaikki yhtyivät pääasiassa puheenjohtajan käsitykseen, jotenka valmistavan valiokunnan päätökseksi tuli, että lakiehdotus ehdotetaan hylättäväksi, mutta ei äänestetä lepäämään jättämistä tarkoittavan ehdotuksen puolesta.

2 §. Huviverosia.

Ryhmän jäsenen O. Pensaan toivomuksesta esitti puheenjohtaja valmistavan valiokunnan harkittavaksi kysymyksen, voitaisiinko ryhmän taholta tehdä jotakin senjohdosta, että viranomaisten taholta on alettu tulkita voimassaolevan leimaverolain huviveroa koskevaa määräystä sillä tavalla, että iltamista, joidenka ohjelmana on näytelmäkappale ja tanssia yksi tunti, voidaan kantaa huviveroa 49 % pääsylippujen hinnasta.

Asiaa harkittuaan päätti valmistava valiokunta, että ryhmän taholta on tehtävä asian johdosta kysely hallitukselle, sekä kiinnitettävä siihen huomiota myöskin tulo- ja menoarvion käsittelyssä teatterimäärärahojen kohdalla.

3 §. Antti Vaskurin asia.

Ryhmän jäsen F.J. Leino esitti, että ryhmän puolelta olisi ryhdyttävä joihinkin toimenpiteisiin sen johdosta, että Revonlahden suojeluskunnan paikallispäällikkö on, hänen asemaansa katsoen puuttunut sopimattomalla tavalla eräässen nimitysasiaan, joka koskee räätäli Antti Vaskurin nimittämistä postinhoitajaksi. Sekaantumisellaan asiaan on sanottu paikallispäällikkö estänyt Vaskurin valitsemisen paikkakuntansa postitoimistonhoitajaksi, vaikka hänellä oli paikkakunnan kunnallistenkin viranomaisten suositukset ja postilaitoksenkin taholta häntä pidettiin toimeen täysin sopivana. Asian esittäjän mielestä on tapaus sen laatuinen, että siitä olisi tehtävä välikysymys.

Asiaa harkittuaan katsoi valmistava valiokunta, että välikysymyksen tekemisen ei asia anna aihetta, mutta tulo- ja menoarvion käsittelyssä on siihen huomiota kiinnitettävä, silloin kun on kysymys suojeluskunnille myönnettävästä määrärahasta.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä ..... Emil Jokinen .....

Pöytäkirja Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 22 p:ltä marraskuuta 1928. - Kokouksessa olivat saapuvilla valmistavan valiokunnan jäsenet Ryömä, Pekkala, Leino J., Kuusisto, Aalto J.F., Itkonen, Leino F.J., Rantala, Tainio, Huttunen, Hakkila, Myllymäki, Koponen, Keto ja Jokinen, sekä puoluesihteeri Vilk.

Puheenjohtajana toimi Hannes Ryömä, sekä osittain Pekkala ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Lomapyynnöt.

Ryhmän jäsen J. Tölönen anoi valmistavan valiokunnan ja ryhmän suostumusta siihen, että hän saisi olla poissa eduskunnan istunnosta 2 p:hä joulukuuta, samoin A. Muhonen ollakseen poissa eduskunnasta marraskuun 23 p:nä.

Asiaa harkittuaan päätti valmistava valiokunta ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että vapautusta eduskunnan istunnoista ei budjettikäsittelyn aikana yleensä myönnettäisi ja ettei siis ryhmä suostuisi näihinkään anomuksiin.

2 §. Valtiontilintarkastajat v:lle 1929.

Senjohdosta, että valtiontilintarkastajat vuodelle 1929 valitaan lähiaikoina, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän puolesta ehdotetaan vakinaisiksi tilintarkastajiksi T. Tainio ja J. Helo, sekä varalle K. Harvala ja A. Passonen.

3 §. Valtakunnanoikeuden jäsenet.

Senjohdosta, että eduskunnan valitsijamiehet lähiaikoina toimittavat valtakunnanoikeuden jäsenten vaalin, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän puolesta ehdotettaisiin valtakunnanoikeuden vakinaisiksi jäseniksi V. Tanner ja V. Hakkila, sekä varajäseniksi V. Voionmaa ja J. Helo.

4 §. Ryömän sähköisanomaa koskeva asia.

Ryhmän sihteerin J. Leinon jätettyä aikaisemmin ryhmälle kirjelmän, joka koskee ryhmän puheenjohtajan Hannes Ryömän

kevällä 1928 Porin piirikokoukselle lähettämää sähkösanomaa, ja ryhmän annettua asian valmistavan valiokunnan käsiteltäväksi, ilmoitti puheenjohtaja Ryömä laatineensa asian johdosta kirjallisen selityksen, mikä nyt voidaan valmistavalle valiokunnalle esittää, sekä ehdotti samalla, että puheenjohtajan paikalle tätä kysymystä käsiteltäessä siirtyisi ryhmän toinen puheenjohtaja Pekkala.

Pekkala ryhtyi tämän jälkeen johtamaan puhetta, ja luki aluksi Ryömän laatiman kirjallisen selityksen, joka eri asiakirjana seuraa tätä pöytäkirjaa.

Ryömä lausui, että hän ei halua muuta kuin, että hänen vastineensa liitetään pöytäkirjaan, kuten Leinon y.m. kirjelmäkin, näin on asia saanut valaistusta molemmin puolin.

Leino J. lausui, että Ryömän vastinekirjelmä on vielä törkeämpi kuin hänen puheenaoleva sähkösanomansa olikaan. Väitti, että kirjelmässä esitetyt todistukset eivät pidä paikkaansa. Oli sitä mieltä, että tässä on kysymys poliittisesta suuntaridasta. Häntä itseään ja Komua vastaan tehdyt syytökset ja hyökkäykset ovat lähtöisin puolueen oikeistotaholta.

Aalto J.F. oli sitä mieltä, ettei Ryömän vastinekirjelmässään esittämillä todistuksilla, että Leino J. ja Komu olisivat äänestäneet kommunistien mukana ryhmän omiakin ehdotuksia vastaan, ole suurta arvoa. Lehteriltä tuskin voi edes tarkalleen nähdä mitenkä kukin äänestää. Ja mitä nyt varsinkin Leinoon tulee, niin hänen sosialidemokraattista vakuumustaan tuskin kukaan voi asettaa epäilyksen alaiseksi. Tässä on vain ilmeisesti tarkoituksena mustata Leinoa ja Komua. Ryömän vastinekirjelmä ei millään tavalla tee hänen sähkösanomaansa puolustettavaksi.

Itkonen oli samaa mieltä kuin Aalto J.F. Ryömän sähkösanoman suhteen. Sellaisen sähkösanoman lähettäminen ei millään tavalla ole puolustettavissa. Luulisi Ryömän nyt jo itsekin huomaavan, mitenkä sopimaton hänen sähkösanomansa oli.

Ryömä katsoi, että ne henkilöt, jotka olivat hänen kirjelmässään esitetyt todistukset Leinon ja Komun äänestysmenettelystä antaneet ovat kumpikin luotettavia miehiä ja huomautti, että jotkut muutkin ovat kertoneet äänestyksistä samaa kuin hekin. Ei siis ole niinkään ihmeellistä, jos hänen sähkösanomansa sai selkäisen muodon kuin sillä oli. Ja sähkösanoman muoto johtui vielä myöskin siitä, että sähkösanomassa ajatukset ovat puettavat mahdollisimman lyhyeen muotoon. Pitkille selittelyille ei ole sijaa.

Rantala epäili sitä, väitettä, että Leino ja Komu olisivat äänestäneet ryhmän ehdotuksia vastaan. Piti Ryömän sähkösanomaa paheksuttavana.

Pekkala piti Ryömän sähkösanomaa muodoltaan hämmästyttävänä, sitä ei voi muuta kuin syvästi paheksua.

Leino F. J. katsoi, ettei Ryömän esittämiä todistuksia Leinon ja Komun suhteen ilman muuta vain voida kiistää. Parvekkeelta kyllä saattaa nähdä mitenkä joku äänestää. Ehdotti, että asetettaisiin jonkinlainen kunniatuomioistuin asiaa käsittelemään.

Huttunen piti Leinon F. J. ehdotusta kunniatuomioistuimen asettamisesta epäonnistuneena. Itse asiaan nähden yhtyi Pekkalan käsitykseen. Ei uskonut Leinon ja Komun äänestäneen kommunistien mukana ryhmän omia ehdotuksia vastaan.

Tainio muistutti siitä, että keväällä 1928 puhuttiin ryhmän keskuudessa yleisesti, että Leino ja Komu olisivat äänestäneet kommunistien mukana. Jos puheessa oli perää voi Ryömän sähkösanoman ymmärtää. Ehdotti, että asian käsittelystä ei otettaisi pöytäkirjaan mitään.

Myllymäki oli sitä mieltä, että asian käsittely on nyt jo lykkäänntynyt liian pitkälle. Siihen olisi pitänyt puuttua ennemmin.

Aalto J.F. ehdotti, että valmistava valiokunta ehdottaisi ryhmän päätettäväksi, että ryhmä paheksuu Ryömän sähkösanomaa ja pitää sitä puoluetta vahingoittavana.

Hakkila ja Reinikainen olivat sitä mieltä, että asian annettaisiin päättyä tähän keskusteluun.

Jokinen kannatti Tainion ehdotusta, ettei asian käsittelystä otettaisi mitään pöytäkirjaan.

Viik lausui, että tässä on nyt kysymyksessä kaksi asiaa, Ryömän sähkösanoma ja eräiden edustajien menettely äänestyksissä. Mitä äänestyksiin tulee, niin sitä asiaa on syytä tutkia vieläkin, sillä aihetta siihen on jatkuvasti ilmennyt. Mitä taas tulee Ryömän sähkösanomaan, niin se oli sopimaton. Mutta asia tulee varsin myöhään esille. Ehdotti, että ehdotettaisiin ryhmän päätettäväksi, että vaikka ei ryhmä pidäkään Ryömän sähkösanomaa sopivana, niin annetaan asian kumminkin nyt jo rauetа. - Katsoi, että pöytäkirjasta ei asiaa mitenkään voida poistaa, kun se kerran on käsitelty.

Huttunen kannatti Viikin ehdotusta.

P ä ä t ö s. Äänestyksen jälkeen päätti valmistava valiokunta 7 äänellä 5 ääntä vastaan, jotka annettiin Viikin ehdotuksen puolesta, että asiaa ei esitetä ryhmän käsiteltäväksi, ja että asiaa koskevat asiakirjat säilytetään erillisinä liitteinä valmistavan valiokunnan pöytäkirjan yhteydessä.

5 §. F. J. Leinon asianajopalkkiojuttu.

Senjohdosta, että valmistava valiokunta aikaisemmin ~~xxx~~ oli ryhmän jäsenen F.J. Leinon pyynnöstä asettanut kolmimiehisen komitean tutkimaan sitä F.J. Leinon asianajopalkkiojuttua, joka ~~xxxxxxxxxx~~ oli ollut puoluetoimikunnan käsiteltävänä ja jonka suhteen puoluetoimikunta oli tullut siihen tulokseen, että Leino ottaessaan niin korkean palkkion, kuin hän oli ottanut, oli menettellyt tavalla mikä ei ole sos.-dem. puolueen jäsenelle ja sen luottamushenkilölle sopivaa, ja tämä valmistavan valiokunnan asettama komitea nyt ilmoittanut tutkineensa asiaa ja olevansa valmis antamaan siitä lausuntonsa, otettiin asia jälleen käsiteltäväksi.

Hakkila, joka yhdessä Pekkalan ja J.F. Aallon kanssa oli kuulunut edellämainittuun valmistavan valiokunnan asettamaan komiteaan, ilmoitti, että he olivat asiaa tutkiessaan ja sitä harkitessaan tulleet siihen tulokseen, että asia on senlaatuinen, että se ei kuulu eduskuntaryhmän käsiteltäviin.

Myllymäki huomautti, että puoluetoimikunta, asiasta päättäessään oli nojautunut pääasiassa professori Sundströmin asiasta antamaan lausuntoon. Näyttää kumminkin siltä, ettei prof. Sundström lausuntoa antaessaan ollut täysin selvillä jutun todellisesta laadusta. Prof. S. ei kait käsitellyt puheenaolevaa oikeusjuttua n.s. urakkajuttuna, jota se kumminkin oli. Näin muuttuu asia jonkunverran, ja Leinolla on todella syytä olla puoluetoimikunnan päätökseen tyytymätön.

Leino F.J. kiinnitti huomiota samoihin seikkoihin kuin Myllymäkikin. Kysymyksessä oli urakkajuttu, vaikka ei prof. S. niiden asiakirjain perusteella, jotka hänen käytettävissään oli, ei ollutkaan siitä täydellisesti selvillä. Huomautti, että jos valmistava valiokunta katsoo, ettei asia anna aihetta pitempään, ja tekee sen siinä mielessä, ettei hän ole tehnyt mitään moitittavaa, niin silloin hänkin on sellaiseen päätökseen tytyväinen.

Aalto J. F. oli sitä mieltä, että asia olisi jätettävä puoluetoimikunnan päätöksen varaan.

Viik huomautti, että juttu on sen laatuinen, että Leinolle itselleen olisi parempi, jos sitä ei esitettäisi ryhmän käsiteltäväksi.

Kedon mielestä ei asia ole aivan niin yksinkertainen kuin miksi se julkisuudessa on tahdottu leimata. Kysymyksessä oli urakkasopimus. Leino nähtävästi ei olisi saanut mitään palkkiota, jos olisi jutun hävinnyt.

Myllymäki painosti myöskin sitä seikkaa, että asia on erilainen, kuin miksi se on lehdissä leimattu. Kyllä se olisi syytä ottaa ryhmässä esille, kun Leino itse sitä haluaa. Hänen suhteensa on menetelty julkisuudessa väärin.

Itkonen oli sitä mieltä, että asia on senlaatuinen, ettei sitä ole syytä järjestöissäkään käsitellä, eikä myöskään ryhmässä. Ilmoitti olleensa aitä mieltä, ettei puoluetoimikunnankaan olisi ollut syytä siihen puuttua. Ei ollut puoluetoimikunnan kokouksessa mukana, silloinkuin asiasta siellä päätös tehtiin. Yhtyi Hakkilan ehdotukseen.

Leino F. J. mainitsi vielä, että tämän asian vetäminen julkisuuteen on tapahtunut poliittisista syistä. Sen ovat tehneet henkilöt, jotka ovat hänelle vihamielisiä. Hänelle itselleen on asia tärkeä. Se on kunniakysymys. Siinä on kysymyksessä hänen maineensa lakimiehenä ja kansalaisena. Siksi hän on tahtonut saada selvittää asian ryhmälle sellaisena kuin se on, ja saada itselleen oikeutta.

P ä ä t ö s . Valmistava valiokunta päätti ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että asia on sen laatuinen, ettei se kuulu ryhmän käsiteltäviin.

6 §. Kyösti Vaskurin juttu.

Ryhmän jäsen Huttunen esitti valmistavan valiokunnan harkittavaksi, eikä ryhmän taholta olisi tehtävä jotakin senjohdosta, että Revonlahden suojeluskunnan paikallispäällikkö on laittomasti puuttunut eräässä nimitysasiassa, estäen siten ryhtyä Kyösti Vaskurin nimittämisen paikkakunnan postitoimistonhoitajaksi, vaikka hänet muuten olisi toimeen valittu.- Asian johdosta olisi tehtävä välikysymys.

Reinikainen oli sitä mieltä, että hallitukselle esitetty kysely riittäisi.

Itkonen piti asiaa liian paikallisena, jotta siitä olisi syytä tehdä välikysymystä. Vastusti siis Huttusen ehdotusta.

Aalto J. F. kannatti Huttusen ehdotusta, että asiasta olisi tehtävä välikysymys.

P ä ä t ö s. Tämän jälkeen päätettiin 8 äänellä 5 ääntä vastaan, ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että asiasta tehtäisiin välikysymys eduskunnassa.

Välikysymyksen laatiminen ja sen hoitaminen eduskunnassa päätettiin ehdottaa jätettäväksi ryhmän jäsenten F. J. Leinon ja E. Huttusen huoleksi.

7 §. Tuomittujen kommunistien asia.

Ryhmän jäsen, puolueihteeri K.H. Viik esitti valmistavan valiokunnan harkittavaksi, eikö sos.-dem. eduskuntaryhmän taholta olisi syytä koettaa tehdä jotakin viime kesänä pitkiin vangeus- ja kuritushuonerangaistuksiin tuomittujen kommunististen toimihenkilöjen vapauttamisen hyväksi, koska on ilmeistä, että monet heistä ovat tuomitut pelkästään poliittisista syistä. On vaadittava näille tuomituille kommunisteille oikeutta. Jos välikysymystä asian johdosta ei pidetä sopivana, niin olisi tehtävä ainakin kysely.

Valmistava valiokunta päätti, ajan niukkuuden vuoksi, jättää asian pöydälle toistaiseksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

..... puheenjohtaja.

Hannes Ryömä ..... puheenjohtaja.

E. Jokinen ..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 29 p:ltä marraskuuta 1928. - Läsnäolivat valmistavan valiokunnan jäsenet Ryömä, Reinikainen, Sventorzetski, Aalto J.F. Keto, Tainio, Hakkila, Myllymäki, Leino J., Huttunen, Kopomen, Aillio, Pekkala, Itkonen, sekä puolueihteeri Viik.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Typön asia.

Senjohdosta, että kommunistinen edustaja V. Tanner lausui eduskunnassa, että sos.-dem. eduskuntaryhmän jäsen T. Typpö olisi toiminut rikkurien hankkijana lakonalaisiin satamatöihin, oli T. Typpö antanut valmistavalle valiokunnalle kirjallisen selityksen siitä tapauksesta, jonka Tanner oli saanut näennäisen aiheen syytöksilnsä. Typön selitys, mikä liitteenä seuraa tätä pöytäkirjaa aiheutti lyhyen keskustelun.

Huttunen huomautti siitä, että kuljetustyöntekijäin liitto on nimenomain päättänyt, ettei yksityisiä sopimuksia tehdä. Typön työmaa oli lakkotilassa paikallisen ammattiosaston taholta. On seikkoja, jotka puolustavat Typön menettelyä, mutta se on paha, että Typpö on hankkinut työhönsä työvoimaa, jota on pidettävä rikkurityövoimana. Mitkään toimenpiteet ryhmän puolelta sentähän tuskin tulevat kysymykseen. Korkeintaan voitaisiin Typölle mainita ryhmän puolelta huomautus, että hän on menetellyt harkitsemattomasti.

Reinikainen viittasi siihen seikkaan, että Viipurin lakkokomitea oli nimenomaan ilmoittanut, että Typön työmaa ei sen käsityksen mukaan ollut lakkotilassa. Asia on siksipaitsi paraikaa Viipurin piiritoimikunnan käsiteltävänä, jotenka ryhmän ei siihen tarvinne puuttua.

Aalto J.F. lausui, että tapaus on kieltämättä ikävä, mutta Typpö on joka tapauksessa menetellyt rehellisesti. Lakkokomiteatkin ovat olleet erimieltä siitä, oliko Typön työmaa katsottava lakonalaiseksi. Kurinpidollisiin toimenpiteisiin Typön suhteen ei olisi syytä ryhtyä.

Myllymäki oli sitä mieltä, ettei Typpöä voida sanoa rikkurien yürvääjäksi, kun otetaan huomioon se, minkälaisessa asemassa hän oli.

Viik lausui, että kun skandaali on tullut julkiseksi, on aina huonoa taktiikkaa, jos annetaan näyttää siltä, että asia on painettu villasella. Senvuoksi olisi tästäkin asiasta annettava julkinen selitys. Olisi sanottava julkisuudessa mitä siinä on tuomittavaa ja mitä taas toiselta puolen puolustettavaa.

Hakkila arveli, ettei olisi hyödyllistä saattaa asiaa enään julkisuuteen.

Sventorzetski yhtyi Hakkilan käsitykseen.

Päätös. Tämän jälkeen päätettiin, että valmistava valiokunta pitää Typön menettelyä harkitsemattomana, mutta ottaen huomioon lieventävät asianhaarat, katsoo valiokunta, ettei ole syytä asian suhteen mihinkään toimenpiteisiin ryhtyä.

2 §. Neuvottelua poliittisesta tilanteesta.

Puheenjohtaja esitti, että valmistavan valiokunnan olisi jälleen syytä neuvotella vallitsevasta poliittisesta tilanteesta. Viittasi siihen keskusteluun, jota aikaisemmin tästä asiasta valmistavassa valiokunnassa oli ollut. Nyt on siihen jälleen syytä palata. Tilanne on muodostunut sellaiseksi, että sos.-dem. eduskuntaryhmän on vakavasti harkittava mitenkä sen on meneteltävä. Ryhmämme taholta tehdyt ehdotukset voivat aiheuttaa epäluottamuslauseen hallitukselle, jos ruotsalaiset hänestävät niiden puolesta, kuten nyt on tapahtunut. Puhuja oli omasta puolestaan sillä kannalla, että vaikka sos.-dem. ryhmä ei pyri hallitusta kaatamaan, ei sen silti ole syytä asiallisista vaatimuksistaan luopua, sillä kään uhalla, että noiden vaatimusten esittäminen aiheuttaisi hallitusvaihdoksen.

Aalto J.F. oli sitä mieltä, että sos.-dem. ryhmän on tiukasti ajettava omaa politiikkaansa. Jos ruotsalaiset yhtyvät meidän vaatimuksiimme ei meidän niistä ole sentähden luovuttava. Mitä ryhmämme taholta tehtyyn välikysymykseen tulee, niin me voimme harkita, kuultuamme hallituksen vastauksen, mitenkä siinä on meneteltävä. Jos vastaus on tyydyttävä, ei meidän siinäkään yhteydessä tarvitse esittää epäluottamuslausetta hallitukselle.

Hakkila lausui, että ryhmämme asema on muuttunut vakavammaksi ruotsalaisten taktikoimisen vuoksi. Meikäläisten valtionvarainvaliokunnan jäsenten on syytä vakavasti harkita, mitä ehdotuksia tehdään ja miten niitä perustellaan. Jos joku meidän ehdotuksemme aiheuttaa hallituspulan, täytyy sellaisen ehdotuksen olla myöskin kestävästi perustellun.

Viik painosti myöskin sitä seikkaa, että kun valtionvarain valiokunnan jäsenten taholta tehdään muutosehdotuksia talousarvioon, täytyy niiden ehdotusten perustelujen olla kestäviä.

Myllymäki oli sitä mieltä, että ryhmämme on ajettava omaa itsenäistä politiikkaansa, ottamatta huomioon aiheuttaako se hallituksen kaatumisen, vaiko ei. Mitä pääministerin lupaukseen palvelusajan lyhentämistä koskevan esityksen suhteen tulee, niin ei pitänyt sitä ehdottomasti luotettavana.

Itkonen oli sitä mieltä, että hallitus kyllä tulee antamaan esityksen asevelvollisten palvelusajan lyhentämisestä. Meidän on syytä harkita voimmeko saada nykyistä paremman hallituksen, jos nykyinen kaatuu. Voimme olla tähän hallitukseen suhteellisen tyytyväisiä. Ruotsalaiset eivät kannata ryhmämme ehdotuksia asiallisista syistä. Ei meidän ole syytä kaatua hallitusta ruotsalaisten kannatuksen varassa. Meidän täytyy tosiaankin harkita mitä milloinkin ehdotamme. Tästä on tehtävä ainakin ilmoitus ryhmälle.

Huttunen lausui käsityksenään, ettei nykyinen hallitus ole antanut meille mitään sellaista, että meidän olisi sitä tuettava. On samantekevä meille minkäläinen porvarillinen hallitus meillä on. Oppositiota päinvastoin olisi kiristettävä.

Ryömä oli samaa mieltä kuin Itkonen siinä suhteessa, että uskoi hallituksen kyllä tulevan antamaan esityksen asevelvollisten palvelusajasta. Onhan sen se pakkokin tehdä. Puhuja lausui, että hän realipoliitikkona antaa tällaisillakin selkoille arvoa.

Sventorzetski piti myöskin tärkeänä, että ryhmän taholta tehtävät ehdotukset perustellaan kestävästi. Painosti sitä seikkaa, että ryhmämme on noudatettava omaa politiikkaa.

P ä ä t ö s. Asia päätettiin esittää ryhmän käsiteltäväksi ja valittiin [illegible] selustajaksi ryhmän kokoukseen R. Itkonen.

3 §. Puolueneuvoston kokous.

Ryhmän edustajaksi marraskuun 9 p:nä pidettävään sos.-dem. puolueneuvoston kokoukseen päätettiin ehdottaa valittavaksi

E. Jokinen, joka samalla antaa puoluenuvostolle selostuksen ryhmän toiminnasta.

4 §. Välikysymys Vaskurin asiasta.

Päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän taholta tehdyn, Kyösti Vaskurin nimittämisasiaa y.m.-suojeluskuntalaisten omavaltaisuuksia koskevan välikysymyksen johdosta syntyvästä keskustelussa eduskunnassa esiintyvät ryhmän puolesta F.J. Leino ja E. Huttunen.

5 §. Kommunistien tuomiot.

Puoluesihteeri Viik ehdotti valmistavan valiokunnan päätettäväksi, että ryhmän taholta olisi tehtävä kysely Turun hovioikeuden langettamien kommunistituomioiden johdosta.

Reinikainen oli sitä mieltä, että asiaan olisi puututtava vasta ensi vuoden alussa ja koetettava saada aikaan amnestia.

Aalto J.F. oli niinikään sillä kannalla, että olisi tehtävä amnestiaesitys, mutta on harkittava, kuinka laajaksi se ehdotetaan.

Leino J. piti amnestiaesitystä sopivana, mutta se olisi ulotettava myöskin aikaisemmin tuomittuihin.

Huttunen ilmoitti pitävänsä sekä kyselyn, että välikysymyksen tekemistä tässä asiassa tuloksettomana.

Hakkila ehdotti, että asia jätettäisiin lepäämään helmikuuhun asti. Silloin voidaan harkita mitä on mahdollisuus tehdä.

Sventorzetski yhtyi Hakkilan ehdotukseen.

P ä ä t ö s. Valmistava valiokunta päätti, että asiaan palataan jälleen senjälkeen kun eduskunta helmikuussa uudelleen kokoontuu.

6 §. Ruotsalaisen kouluneuvoksen virka.

Ryhmän jäsen Hakkila ilmoitti ruotsalaisen ryhmän taholla kiinnitetyn huomiota siihen seikkaan, että määräraha kouluhallituksen ruotsinkielisen kouluneuvoksen palkkaa varten on edelleen budjetissa, vaikka virka jo onkin lakkautettu, ja että ruotsalaiset tulevat ehdottamaan eduskunnan hyväksyttäväksi asiaa koskevan ponnen, jos saavat sellaisen lupauksen, että sos.-dem. ryhmä tulee sanotunlaisen, tämän palkkausmäärärahan säilyttämistä puoltavan ponnen puolesta äänestämään.

P ä ä t ö s. Valmistava valiokunta päätti tämän johdosta, että puheenaolevan rahaerän säilyttämistä ~~xxxxxxxxxxxxx~~ puolletaan, mutta ponsiehdotuksen puolesta ei ryhmä voi äänestää, koska se merkitsisi epäluottamusta omistaukseen hyväksymistä hallituksille, vaikka välikysymyksen yhteydessä oli siitä puhettakin.

7 §. Stadionin rakentamiskysymys.

Sen johdosta, että eduskunnalle on jätetty raha-asiaalote (stadionin perustamista varten) jossa anotaan ensi vuoden talousarvioon otettavaksi 1 milj. mk. ja että sos.-dem. ryhmän jäsenet valtionvarain valiokunnassa olivat asettuneet varojen myöntämistä vastaan, otettiin alustavasti käsiteltäväksi kysymys, mitenkä ryhmän tässä asiassa olisi menteltävä.

Sventorzetski ilmoitti, että sos.-dem. valiokuntaryhmä valtionvarain valiokunnassa oli asettunut vastustamaan määrärahan myöntämistä senvuoksi, että asia oli puutteellisesti valmistettu, siis käytännöllisistä, eikä suinkaan periaatteellisista syistä.

Leino F.J., Aalto J.F., Huttunen ja Pekkala olivat kaikki sillä kannalla, että varat olisivat myönnettävät.

Hakkila oli samalla kannalla kuin valtionvarain valiokunnan sos.-dem. jäsenet, kysymystä ei ole vielä tarpeeksi valmisteltu.

Rantala ilmoitti kannattavansa varojen myöntämistä periaatteessa, mutta tällä kertaa se saisi vielä jäädä tekemättä.

P ä ä t ö s. Äänestyksen jälkeen päätettiin 7 äänellä 5 ääntä vastaan ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että varojen myöntämistä on kannatettava.

8 §. F.J. Leinon kanta poliisiasiassa.

Senjohdosta, että ryhmän jäsen F.J. Leino oli, valtiollista poliisia koskevassa asiassa , esiintynyt eduskunnassa ryhmän kannasta poikkeavalla tavalla ja tämä seikka oli aiheuttanut kiusallista huomiota eduskunnan ulkopuolellakin, esitti puoluesihteeri Viik valmistavan valiokunnan harkittavaksi missä määrin yksityisillä ryhmän jäsenillä on oikeutta esiintyä eduskunnassa ryhmän päätöksistä poikkeavalla tavalla. Oli sitä mieltä, että ne jälkipuheet, joita Leinon esiintyminen on synnyttänyt ovat vahingoittaneet puoluetta.

Huttunen, Aalto J.F. ja Ryömä lausuivat käsityksenään, että Leinon esiintyminen oli ollut harkitsematonta ja tehnyt kiusallisen vaikutuksen, kun se tapahtui niin arkaluontoisessa asiassa.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 5 p:ltä joulukuuta 1928. - Saapuvilla olivat valmistavan valiokunnan jäsenet Ryömä, Reinikainen, Itkonen, Kuusisto, Koponen, Pekkala, Rantala, Myllymäki, Hakkila, Aalto J.F. ja Ailio. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Yleispoliittinen tilanne.

Senjohdosta, että eduskuntaryhmä edellisessä kokouksessaan oli, käsitellessään kysymystä yleispoliittisesta tilanteesta, lähettänyt asian takaisin valmistavaan valiokuntaan, päätöslauselmaehdotuksen muovailemista varten, otettiin kysymys jälleen harkittavaksi. Puheenjohtaja Ryömä luki aluksi ryhmälle aikaisemmin esitetyt ponsiehdotukset, sekä esitti senjälkeen laatimansa laajemmin perustellun päätöslauselmaehdotuksen, joka liitteenä seuraa tätä pöytäkirjaa.

Itkonen lausui, että hänelle on huomautettu, ettei hänen, alustaessaan ryhmän kokouksessa tämän kysymyksen, olisi ollut syytä esittää mitään päätöslauselmaehdotusta. Hänen mielestään kysymys on kumminkin senlaatuinen, että alustajan senjohdosta oli myöskin ponsiehdotus esitettävä. Mitä muuten hänen, ja toveri Helon ponsiehdotuksiin tulee, niin niiden välillähän ei ollut asiallista eroa. Puhujan ponsiehdotus oli vain laajemmin perusteltu.

Myllymäki kannatti Helon, ryhmän kokouksessa esittämää ponsiehdotusta.

Hakkila huomautti, että ponsissa on joka tapauksessa sanottava, ettei hallitus ole pitänyt lupauksiaan.

Reinikainen toivoi valmistavan valiokunnan pääsevän ehdotuksessaan yksimielisyyteen.

Viik kannatti Ryömän ponsiehdotusta perusteluineen.

Aalto J.F. oli sitä mieltä, ettei tällä kertaa olisi syytä hyväksyä tämän kysymyksen johdosta minkäänlaisia ponsia.

Kuusisto yhtyi myöskin Helon ponsiehdotukseen.

Pekkala kannatti Ryömän ponsiehdotusta, mutta ei ponsiin liittyviä perusteluja.

Itkonen ilmoitti voivansa yhtyä myöskin Ryömän ponsiehdotukseen, jos jätetään pois perustelut.

P ä ä t ö s. Päätettiin ehdottaa ryhmän hyväksyttäväksi Ryömän esittämät ponnet, ilman niihän liittyviä perusteluja.

2 §. Virkamiesten palkkauskysymys.

Puheenjohtajan ilmoituksen johdosta, että eduskunnan puhemies P. Virkkunen oli tiedustellut häneltä antaisiko sos.-dem. eduskuntaryhmä eduskunnassa kannatuksensa ponsiehdotukselle, jossa ehdotettaisiin eduskunnan päätettäväksi, että eduskunta kehoittaa hallitusta valmistamaan eduskunnalle esityksen valtion viran- ja toimenhaltijain palkkausolojen järjestämiseksi, päätti valmistava valiokunta, että sellaista lupausta ei ryhmän puolesta voida antaa.

3 §. Oliver Erosen avustaminen.

Senjohdosta, sos.-dem. eduskuntaryhmän entinen jäsen Oliver Eronen Mikkelin vaalipiiristä, on joutunut vaikeaan taloudelliseen asemaan ja suorastaan suureen puutteeseen pitkäaikaisen sairauden takia, päätettiin ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän varoista myönnetään Eroselle 500 markan suuruinen avustus, sen vapaaehtoisen keräyksen lisäksi, mikä ryhmän keskuudessa hänen hyväkseen toimitetaan.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

..... puheenjohtaja.

..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta joulukuun 12 p:ltä 1928. - Saapuvilla olivat valmistavan valiokunnan jäsenet Ryömä, Hakkila, Huttunen, Reinikainen, Itkonen, Leino F. J., Leino J., Aalto J.F., Sventorzetski, Myllymäki, Rantala, Ailio, Kuusisto, Pekkala, Koponen, ja puoluesihteeri Viik.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja pöytäkirjan laati E.Jokinen.

1 §. Vaskurin asiaa koskeva välikysymys.

Puheenjohtaja ilmoitti kutsuneensa valmistavan valiokunnan koolle senjohdosta, että hallitus tulee antamaan samana päivänä pidettävässä eduskunnan istunnossa vastauksen, ryhmän taholta tehtyyn, Antti Vaskurin nimitysasiassa ja Tampereella pidetyssä kansalaissodan muistojuhlassa tapahtuneita suojeluskuntalaisten mielivaltaisuuksia koskevaan välikysymykseen. Kun hallituksen vastauksen sisältö nyt on tunnettu, voi valmistava valiokunta, ryhmän päätöksen mukaisesti, neuvotella ryhmän suhtautumisesta siihen.

Leino F.J. selosti hallituksen vastausta, tullen siihen tulokseen, että puheenaoleva vastaus on kokonaan kielteinen, jotenka ryhmä ei sitä voi hyväksyä. On siis ryhmän taholta ehdotettava perusteltu päiväjärjestykseen siirtymismuoto. Esitti samalla laatimansa ponsiehdotusluonnoksen.

Huttunen, joka myöskin oli tutustunut hallituksen vastaukseen, piti sitä myöskin sellaisena, ettei se ryhmää tyydytä. Oli suunnitellut oman ponsiehdotusluonnoksensa.

Pekkala, jolla niinikään oli ollut tilaisuus tutustua hallituksen vastaukseen, yhtyi pääasiassa edellisiin.

Myllymäki ja Itkonen olivat kumpikin sillä kannalla, että ryhmän puolesta on ponsiehdotus eduskunnassa esitettävä, esittäen Itkonen samalla oman ehdotuksensa ponnen sanamuodoksi.

P ä ä t ö k s e k s i tuli, että asetetaan 5-miehinen jaosto, joka esitettyjen ponsilauselmaluonnosten pohjalla laatii ehdotuksen perustelluksi päiväjärjestykseen siirtymismuodoksi, ja jonka ehdotuksen valmistava valiokunta vielä kokoontuu tarkistamaan, ennen

välikysymyskeskustelun alkamista.

Kokoonnuttuaan sitten jälleen uudelleen, päätti valmistava valiokunta, asiaa valmistelemaan asetetun jaoston ehdotuksen mukaisesti, että ryhmän taholta ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavanlainen ponsi:

Kuultuaan Hallituksen vastauksen ja ottaen huomioon välikysymyksessä esitetyt seikat, sekä todeten, että välikysymyksessä mainitussa Tamperren tapauksessa on menetelty laittomasti ja omavaltaisesti, ilman että olisi ryhdytty toimenpiteisiin siihen syyllisten rangaistukseen saattamiseksi, ja että Revonlahden postinhoitajan nimitysasiassa ovat poliittiset seikat olleet vaikuttamassa ratkaisuun, Eduskunta kehoittaa hallitusta entistä tarkemmin huolehtimaan siitä, ettäivät suojeluskunnat, niiden viranomaiset ja jäsenet ~~xxxx~~ sekaannu heille kuulumattomiin nimitysasioihin, ja siirtyy päiväjärjestykseen.

2 §. Suhtautuminen ruotsalaisten ponsiehdotukseen.

Senjohdosta, että ruotsalaisen eduskuntaryhmän taholta oli välikysymyskeskustelun kulessa esitettyx oma ponsiehdotus, kokoontui valmistava valiokunta vielä neuvottelemaan siitä, mitenkä sos.-dem. ryhmän on meneteltävä siinä tapauksessa jos ruotsalaisen ryhmän ponsiehdotus voittaa äänestyksessä sos.-dem. ryhmän oman ehdotuksen ja ryhmä niinollen joutuu valitsemaan ruotsalaisten ponnen ja yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymisehdotuksen välillä.

Lyhyen neuvottelun jälkeen tuli valmistava valiokunta siihen tulokseen, että koska ruotsalaisen eduskuntaryhmän ponsiehdotuksessakin painostetaan sitä seikkaa, että viranomaiset nimitysasioissa eivät saa antaa asiaankulumattomien vaikuttaa nimityksiin, eivätkä ~~xxxxxxxxxx~~ myöskään puoluekanta ja poliittiset mielipiteet saa olla nimitysasioissa vaikuttavina seikkoina, niin on ryhmän jäsenten äänestettävä ruotsalaisten ponsiehdotuksen puolesta siinä tapauksessa, että ryhmän oma ehdotus tulisi sitä ennen hylätyksi.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

..... puheenjohtaja.

Emil Jokinen
..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavam valiokunnan kokouksesta, joka pidettiin Heimolassa joulukuun 13 p:nä klo 2 aamulla. - Läsnä Ryömä, Leino J., Leino J.F., Kuusisto, Huttunen, Myllymäki, Keto, Rantala, Sventorzetski, Hakkila, Reinikainen, Aalto J.F. Huttunen ja Viik.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Ryhmän suhtautuminen uuden hallituksen muodostamiseen.

Kun hallitus oli saanut eduskunnalta epäluottamuslauseen joulukuun 12 p:nä pidetyssä, yöllä klo ½ 2 aikaan päättyneessä eduskunnan istunnossa, ja kun hallitus tämän johdosta todennäköisesti tulee jättämään eronpyyntönsä, ja Tasavallan Presidentti sen johdosta kutsumaan luokseen eduskuntaryhmien puheenjohtajat, neuvottelemaan uuden hallituksen muodostamisesta, niin kokoontui valmistava valiokunta neuvottelemaan siitä, minkälainen vastaus ryhmän puheenjohtajan on siinä tapauksessa annettava.

Puheenjohtaja Ryömä lausui käsityksenään, että koska eduskunnassa ei tällä kertaa ole sellaista enemmistöä, joka asettuisi sos.-dem. eduskuntaryhmän taholta esitettävän hallitusohjelman taakse, niin ei sos.-dem. ryhmä voi ottaa muodostaakseen hallitusta, eikä myöskään osallistua ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~ muihin puolueihin kuuluvien henkilöiden aloitteesta muodostettavaan hallitukseen.

P ä ä t ö s . Valmistava valiokunta hyväksyi yksimielisesti puheenjohtajan esittämän kannan, ja päätti samalla, että puheenjohtaja voi antaa Presidentille sen mukaisen vastauksen.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä
..... puheenjohtaja.

Emil Jokinen
..... sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 14 p:ltä joulukuuta 1928. - Saapuvilla olivat Ryömä, Kuusisto, Leino J., Huttunen, Rantala, Hakkila, Myllymäki, Koponen, Helo, Pekkala, Leino F.J., Ailio, Aalto J.F., Sventorzetski ja Viik.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Hallituskysymys.

Senjohdosta, että ryhmän puheenjohtaja Ryömä oli samana päivänä, aamupäivällä , käynyt tasavallan presidentin luona selostamassa sos.-dem. ryhmän kantaa uuden hallituksen muodostamiskysymyksessä, kokoontui valmistava valiokunta neuvottelemaan tässä keskustelussa esiin tulleista seikoista.

Puheenjohtaja ilmoitti presidentin lausuneen käsityksenään, että hänen mielestään olisi kolme mahdollisuutta hallituspulan selvittämiseksi: 1. että sosialidemokraatit muodostavat hallituksen, 2. että muodostetaan riippumaton hallitus, jonka pääministeriksi tulisi sosialidemokraattinen henkilö, mahdollisesti Väinö Tanner, sekä 3. hajoitetaan eduskunta ja toimitetaan uudet vaalit. - Tämän jälkeen luki puheenjohtaja vielä V. Tannerin lähettämän kirjallisen ilmoituksen, jossa hän ilmoitti, että presidentti on tiedustellut häneltä, suostuisiko hän muodostamaan riippumattoman hallituksen, jos ei varsinaista sos.-dem. hallitusta saada syntymään. — Puheenjohtaja ilmoitti Tannerin valtuuttaneen häneet ilmoittamaan, ettei hän itse pitänyt ehdotusta oikeutettuna.

Sventorzetski lausui käsityksenään, että ryhmä ei mitenkään voi suostua n.s. riippumattoman hallituksen muodostamiseen, jossa sosialidemokraatit olisivat mukana, ennemmin sitten virkamieshallitus.

Aalto J. F. Oli samalla kannalla kuin edellinen. Asiaa ei tarvitse esittää edes ryhmän käsiteltäväksi.

Hakkila piti myöskin ajatusta riippumattomasta hallituksesta epäonnistuneena. - Oli sitä mieltä, että sos.-dem. ryhmän taholta olisi joka tapauksessa esitettävä hallitusohjelma, jos eduskunta hajoitetaankin, niin sen merkeissä on hyvä mennä vaaleihin.

Aalto J.F. huomautti, että ovathan sos.-dem. ryhmän vaatimukset selvät, ja tunnettua myöskin on että porvarilliset ryhmät eivät niitä hyväksy. Eihän meidän siis muodon vuoksi tarvitse hallitusohjelmaa esittää.

Leino F.J. piti hallitusohjelman laatimista tarpeellisena.

Sventorzetski lausui, että jos tahdotaan esittää hallitusohjelma, niin se ottaa aikaa. Asia on esitettävä m.m. puolueneuvostolle, ja sekin olisi siis kutsuttava koolle, vaikka varsin hyvin tiedetään, että tämä kaikki tapahtuu vain muodon vuoksi, koska ohjelmamme taakse ei saada eduskunnan enemmistöä.

Viik painosti sitä seikkaa, että uusia vaaleja olisi vastustettava. Presidenttä olisi saatava järjestämään asia toisin kuin hän on suunnitellut.

Huttunen piti hallitusohjelman esittämistä tarpeettomana.

Tainio oli sitä mieltä, että presidentin pitäisi asettaa virkamieshallitus toistaiseksi.

Itkonen lausui käsityksenään, että sos.-dem. ryhmän on otettava osaa hallituspulan selvittelyyn. Ryhmän taholta olisi esitettävä hallitusohjelma, se olisi tarpeen siltäkin varalta, että tulee toimitettavaksi vaalit. Sosialidemokraattien taholta on jotakin tehtävä, tai sitten sanottava, että me haluamme uusia vaaleja.

Ryömä ilmoitti keskustelleensa eri ryhmien luottamushenkilöiden kanssa ja tiedustelleensa näiltä millä tavalla porvarilliset eduskuntaryhmät tulisivat suhtautumaan erinäisiin tärkeisiin kysymyksiin, jotka tulisivat hallitusohjelmaamme, ja saaneensa näiltä ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ poikkeuksetta sellaisia vastauksia, jotka käyvät kielteiseen suuntaan, jotenka ei siis olisi mitään toiveita porvarillisten ryhmien kannatuksesta sos.-dem. ryhmän vaatimusten mukaiselle hallitusohjelmalle. Tämän ohjelman esittäminen muille ryhmille on siis tarpeetonta. Jos eduskunta hajoitetaan, voi ryhmämme antaa valitsijoille julistuksen, jossa annetaan selvitys tilanteesta ja esitetään vaatimuksemme suurissa kysymyksissä.

Itkonen oli sitä mieltä, että hallitusohjelman esittäminen olisi tehokkaampi toimenpide uusien vaalienkin varalta kuin pelkkä julistus. Mutta jos ryhmän puheenjohtaja voi antaa presidentille vastaukseen, joka perustuu tilanteen täydelliseen selvitykseen, niin voidaanhan siihen tyytyä ilman oman hallitusohjelman esittämistäkin.

P ä ä t ö s . Asiasta äänestettyä, päätti valmistava valiokunta 8 äänellä,5 ääntä vastaan, jotka annettiin Hakkilan ehdotuksen puolesta että olisi esitettävä oma hallitusohjelma, että noudatetaan yksinkertaisempaa muotoa, ilmoittamalla vain tasavallan presidentille, että sos.-dem. ryhmällä ei periaatteessa ole mitään hallituksen muodostamista vastaan, mutta tällä kertaa ei eduskunnassa ole enemmistää, joka hyväksyisi sen vaatimusten mukaisen hallitusohjelman. Presidentin ehdottamaa riippumatonta hallitusta ei ryhmä pidä missään tapauksessa suotavana.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä
.....
puheenjohtaja.

Emil Salmen
.....
sihteeri.

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 17 p:ltä joulukuuta 1928. - Saapuvilla olivat Ryömä, Leino J., Kuusisto, Rantala, Koponen, Huttunen, Ailio, Pekkala, Itkonen, Helo, Reinikainen, Aalto J.F., Keto, Myllymäki ja Viik.

Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen.

1 §. Hallituskysymys.

Senjohdosta, että ~~sos.-dem. eduskuntaryhmän puolesta ei~~ tasavallan presidentti ei ollut luoponut siitä ajatuksesta, että Sos.dem. ryhmän olisi ~~vielä ollut annettu lopullista vastausta siitä ryhdytäänkö ryhmän taholta~~ ryhdyttävä toimenpiteisiin vallitsevan hallituspulan selvittämiseksi, ~~vaan oli jääty toistaiseksi odottavalle kannalle, oli~~ ja oli sen johdosta oli ~~tasavallan presidentti~~ tasavallan presidentti joulukuun 15 p:nä kutsunut luokseen neuvottelemaan ryhmän molemmat puheenjohtajat Ryömän ja Pekkalan, puoluetoimikunnan puheenjohtajan Itkosen, sekä puoluesihteeri Viikin, ilmoittaen tällöin asian olevan siinä vaiheessa, että maalaisliiton ryhmä ei millään ehdolla osallistu hallituksen muodostamiseen, jos ei kokoomuspuolue, tai sosialidemokraatit ota muodostaakseen hallitusta, on edessä ainoastaan se mahdollisuus, että eduskunta hajoitetaan ja toimitetaan uudet vaalit. Tämän johdosta oli valmistava valiokunta nyt kokoontunut asiasta neuvottelemaan.

Itkonen lausui, että Sos.dem. ryhmä ei voi ottaa hallituksen muodostaakseen, ~~ryhmän taholta on nyt laadittava hal-~~ mutta ehti ryhmän taholta olisi siitä huolimatta laadittava hallitusohjelma ja esitettävä se muille ryhmille, ~~ja siten todettava,~~ sellaisen muotoon ettei sillä ole kannatusta muissa ryhmissä. Jos emme esitä edes hallitusohjelmaa, niin se heikontaa suuresti parlamentaarista asemaamme. Ja jos ohjelma laaditaan, niin sen täytyy olla siksi ~~mahdollisimman~~ suppean, että se ei suoraan näytä taktiikalta, korkeintaan 5 -6 kysymystä. Siinäkin tapauksessa että eduskunta hajoitetaan on hallitusohjelma hyvä olemassa, vaalien varalta.

Aalto J.F. vastusti hallitusohjelman laatimista. Ohjelman aikaansaaminen vaatii suuria toimenpiteitä, jos tahdotaan noudattaa puoluekokouksen päätöstä. Sitä varten on kutsuttava puolueneuvostokin koolle. Ja jos kerran ei pyritä hallitukseen, niin muodostuu tästä kaikesta turha manööveri, joka on liian kallis.

Ehdotti, että valmistava valiokunta pysyisi siinä päätöksessä, jonka se jo viime kokouksessaan teki.

Rantala kannatti Itkosen ehdotusta, että laaditaan hallitusohjelma.

Hakkila ilmoitti olevansa myöskin Itkosen ehdotuksen kannalla, mutta myönsi, että asian järjestäminen tuottaa vaikeuksia ja aiheuttaa kuluja puolueelle. Sitä paitsi asialla on kiire ja puolueneuvoston koollekutsuminen ottaa aikaa.

Sventorzetski kannatti Aallon ehdotusta. Huomautti muuten siitä, että nyt on kysymys hallitukseenmenosta, tai uusista vaaleista. Kummanko haluamme, se on ratkaistava.

Viik lausui, että jos ajattelemme hallitusohjelman esittämistä, niin silloin on syytä ajatella myös mitä kysymyksiä tähän ohjelmaan otettaisiin. Sellaisia ovat ensinnäkin nuo kolme suurta kysymystä: verolait, asevelvollisten palvelusajan lyhentäminen, ja sairausvakuutuslaki. Sitten tullialennukset, työttömyyden torjuminen, katotilanteen lieventäminen ja muut. Mutta tämän hallitusohjelman taakse ei saada eduskunnan enemmistöä. Jos saisimme jonkun vaatimuksemme läpitse ruotsalaisten avulla ja toisen taas maalaisliittolaisten myötävaikutuksella, niin näin ei synny kestävää parlamentaarista pohjaa.

Ryömä painosti sitä seikkaa, että me nyt todennäköisesti olemme sellaisen tilanteen edessä, että meidän on valittava joko hallitukseenmeno, tai uudet vaalit. On siis päätettävä ryhdymmekö muodostamaan hallitusta, vai kieltäydymmekö siitä uusien vaalien uhallakin. Mutta ohjelma on laadittava, jos hallitukseen menemme, suppeakin ja sellaista ryhmiä varten, jolle on koko maalaisliitolta saatu eduskuntaryhmän enemmistö kuten.

Itkonen huomautti vielä siitä, mitenkä välttämätöntä olisi esittää ryhmän taholta hallitusohjelma. Sitä vaati parlamentarismin periaate, jota mekin haluamme noudattaa.

Myllymäki oli sitä mieltä, että hallitusohjelma voitaisiin laatia ja tiedustella muilta ryhmiltä niiden suhtautumista siihen, vaikka ei puolueneuvostoa kutsuttaisikaan koolle. Jos hallitusohjelmamme taakse saataisiin eduskunnassa enemmistö, niin kutsuttaisiin sitten puolueneuvosto koolle siitä päättämään.

Keto kannatti hallitusohjelman esittämistä, mutta katsoi, että sen tulee olla sellaisen, jonka merkeissä voidaan sitten mennä myös vaaleihin, jos eduskunta hajoitetaan.

Reinikainen vastusti hallitusohjelman esittämistä. Jos teemme sen niinkuin puoluekokouksen päätös edellyttää, aiheuttaa se pelkästään muodon vuoksi liian paljon toimenpiteitä.

P ä ä t ö s. Tämän jälkeen päätettiin yksimielisesti, että sosialidemokraattien hallitukseenmenoa ei tällä kertaa pidetä suotavana. - Kysymyksestä, esitetäänkö siitä huolimatta muiden ryhmien hyväksyttäväksi hallitusohjelma, toimitettiin äänestys, — jolloin 9 äänellä, 6 ääntä vastaan, päätettiin ehdottaa ryhmälle, että hallitusohjelma esitetään.

Ohjelmaluonnosta valmistamaan asetettiin jaosto, johonka valittiin Ryömä, Itkonen, Viik ja Aalto. ~~J.F.~~

2 §. Agitatsioniaineiston kerääminen.

Ryhmän aikaisemmin tekemän päätöksen johdosta, että olisi valittava joku sopiva henkilö tammikuun ajaksi keräilemään eduskunnan asiakirjoista ja muistakin lähteistä puolueen tarkoituksiin soveltuvaa agitatsioniaineistoa, päätettiin ehdottaa ryhmälle, että tähän toimeen valittaisiin ryhmän rahastonhoitaja A.Kuusisto, ja että hän saisi periä tästä työstään palkkion laskun mukaan.

3 §. Tarjoilijattarien jouluraha.

Päätettiin myöntää ryhmän varoista 400 markkaa annettavaksi joulurahana eduskunnan ravintolan tarjoilijattarille.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä ..... Emil Jaleinen .....

P ö y t ä k i r j a Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistavan valiokunnan kokouksesta 20 p:ltä joulukuuta 1928. - Puheenjohtajana toimi ryhmän puheenjohtaja Hannes Ryömä ja sihteerinä E. Jokinen. - Näiden lisäksi olivat saapuvilla Kuusisto, Hakkila, Huttunen, Rantala, J. Leino, F.J. Leino, Helo, Sventorzetski ja Viik.

1 §. Hallituskysymys. Mantereen kirjelmä.

Senjohdosta, että ylijohtaja Oskari Mantere oli lähettänyt ryhmän puheenjohtajalle kirjelmän, jossa hän ilmoittaa, että tasavallan presidentti on pyytänyt häntä muodostamaan uuden hallituksen, sekä pyytää ryhmän vastausta, kolmeen, kirjelmässään esittämäänsä kysymykseen, oli valmistava valiokunta kokoontunut asiaa alustavasti käsittelemään.

Puheenjohtaja Ryömä, luettuaan aluksi hra Mantereen kirjelmän, lausui käsityksenään, että sos.-dem. ryhmän olisi vastattava kielteisesti kahteen ensimmäiseen kysymykseen, mutta ilmoitettava kolmannen kysymyksen johdosta, että ryhmä tulee suhtautumaan, kirjelmässä lyhyesti luonnehditun ohjelman pohjalla muodostettavaan hallitukseen asiallisesti, sen tekojen mukaan.

Sventorzetski ja Aalto J. F. ilmoittivat olevansa puheenjohtajan kannalla.

P ä ä t ö s . Valmistava valiokunta päätti ehdottaa ryhmän päätettäväksi, että ryhmän puolesta annettaisiin ylijohtaja O. Mantereen kirjelmään seuraavanlainen vastaus:

Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä kiittää kohteliaasti kutsustanne olla mukana nykyistä hallituspulaa ratkaistaessa Teidän johdollanne. Ryhmä katsoo kuitenkin täytyvänsä vastata kielteisesti kahteen ensimmäiseen kysymykseenne, mutta ilmoittaa samalla, että se tulee suhtautumaan muodostamaanne hallitukseen lojaalisesti ja asiallisesti sen tekojen mukaan.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Hannes Ryömä. .....

E. Jokinen .....

Das-Dem Kansakuntaryhmälle
vuoden 1928 valtiopäivien
aikana tulleet kirjeet
y.m. asiakirjat.

Valmisteraliokunnan ehdotus 1

Perustuslakivaliokunta:

Aalto, J.F.
Lehtokoski
Koponen
Toivonen

Ulkoasiainvaliokunta:

Voionmaa
Ryömä
Keto
Wiik

Sos.-dem. Eduskuntaryhmän jäsenet vuonna 1927.

Ryömä

Vahvistettu 31/1

	Jaa	Ei		Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto, Artturi	/		Kuusisto, Aug.	/		Reinikainen, O. B.	/	
Aalto, J. F.	/		Latvala, J. V.	/		Ryömä, Hannes	/	
Ailio, J.	/		Lehikoinen, R.	/		Saarinen, E.	/	
Ampuja, Mikko	/		Lehto, T.	/		Seppälä, Hilda	/	
Bryggari, Tuomas	/		Lehtokoski, Aino	/		Setälä, E.	/	
Eskola, V.	/		Leino, F. J.	/		Sillanpää, Miina		
Fahler, J.	/		Leino, Jalmari	/		Suokas, Mikko	/	
Hakala, Kalle	/		Leinonen, Olga	/		Sventorzetski, R.	/	
Hakkila, V.	/		Linna, Jalmari	/		Tainio, Taavi	/	
Halonen, T.			Malkamäki, Aino			Tervo, S.	/	
Harvala, K.	/		Muhonen, A.	/		Toivonen, Otto	/	
Haverinen, Anna	/		Myllymäki, K.	/		Tolonen, J. F.	/	
Helo, J.	/		Paasivuori, Matti			Typpö, T.	/	
Huttunen, E.	/		Paasonen, A.	/		Valjakka, Hilma		
Itkonen, Rieti	/		Pekkala, M.	/		Valta, Aug.	/	
Jokinen, Emil	/		Pensas, Otto	/		Valta, K.	/	
Keto, J. V.	/		Penttala, J.	/		Velling, Yrjö	/	
Koivulahti-Lehto, H.			Puittinen, M.	/		Vihuri, Ida	/	
Komu, Ville	/		Rantala, Viljo	/		Wiik, K. H.	/	
Koponen, Albin	/		Rapo, Jussi	/		Voionmaa, V.	/	

Valmistuslaivaliokunnan ehdotus

1

Perustuslakivaliokunta:

Aalto, J.F.
Lehtokoski
Koponen
Toivonen
Leino, J.
Tervo, S.

Rapo
Lehto

Ulkoasiainvaliokunta:

Voionmaa
Ryömä
Keto
Wiik
Sventorzetski
Hakkila

Reinikainen
Itkonen

Valtiovarainvaliokunta:

Harvala
Helo
Seppälä
Puittinen
Paasonen
Sventorzetski
Welling

Saarinen
Ryömä

Pankkivaliokunta:

Keto
Tainio
Suokas
Fahler

Ryömä

Lakivaliokunta:

Leino, J.F.
Rapo
Hakala
Haverinen
Komu
Muhonen

Lehikoinen
Lehtokoski

Laki- ja talousvaliokunta:

Hakkila
Lehto
Koivulahti-Lehto
Typpö
Lehikoinen
Linna, J.

Pekkala, M.
Itkonen

Maatalousvaliokunta:

Pekkala, M.
Halonen
Setälä
Eskola
Jokinen, J.E.

Muhonen
Tolonen, J.F.

Työväenasiainvaliokunta:

Paasivuori
Aalto, A.
Huttunen
Bryggari
Leinonen

Vihuri
Ampuja

Tarkistaja: Keto

Tainio
Kuusisto

Sivistysvaliokunta:

Ailio
Sillanpää
Valta, A.
Malkamäki
Kuusisto
Vihuri

Latvala
Haverinen

Suuri valiokunta:

Myllymäki
Aalto, J.F.
Ampuja, M.
Setälä
Puittinen
Leinonen
Latvala
Huttunen
Toivonen
Lehikoinen
Penttala
Leino, J.
Valta, K.
Tervo, S.

Kuusisto
Fahler
Lehtokoski
Haverinen
Itkonen

Talousvaliokunta:

Reinikainen
Penttala
Rantala
Valjakka
Tolonen
Pensas

Valta, K.
Lehikoinen, A.

Valitsijamiehet:

Myllymäki
Ailio
Ryömä
Lehto
Vihuri
Rantala
Paasonen
Typpö
Seppälä
Rapo
Sventozetski
Puittinen
Valjakka
Saarinen

Reinikainen
Koivulahti-Lehto
Jokinen
Aalto, J.F.
Tolonen

Sos.-dem. Eduskuntaryhmän jäsenet vuonna 1927.

	Jaa	Ei		Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto, Artturi	/		Kuusisto, Aug.	/		Reinikainen, O. B.	/	
Aalto, J. F.	/		Latvala, J. V.	/		Ryömä, Hannes	/	
Ailio, J.	/		Lehikoinen, R.	/		Saarinen, E.	/	
Ampuja, Mikko	/		Lehto, T.	/		Seppälä, Hilda	/	
Bryggari, Tuomas	/		Lehtokoski, Aino	/		Setälä, E.	/	
Eskola, V.	/		Leino, F. J.			Sillanpää, Miina	Poissa	
Fahler, J.	/		Leino, Jalmari	/		Suokas, Mikko	/	
Hakala, Kalle	/		Leinonen, Olga	/		Sventorzetski, R.	/	
Hakkila, V.	/		Linna, Jalmari	/		Tainio, Taavi	/	
Halonen, T.	/		Malkamäki, Aino			Tervo, S.	/	
Harvala, K.	/		Muhonen, A.	/		Toivonen, Otto	/	
Haverinen, Anna	/		Myllymäki, K.	/		Tolonen, J. F.	/	
Helo, J.	/		Paasivuori, Matti	/		Typpö, T.	/	
Huttunen, E.	/		Paasonen, A.	/		Valjakka, Hilma	/	
Itkonen, Rieti			Pekkala, M.	/		Valta, Aug.	/	
Jokinen, Emil	/		Pensas, Otto	/		Valta, K.	/	
Keto, J. V.	/		Penttala, J.	/		Velling, Yrjö	/	
Koivulahti-Lehto, H.	/		Puittinen, M.	/		Vihuri, Ida	/	
Komu, Ville	/		Rantala, Viljo	/		Wiik, K. H.	/	
Koponen, Albin	/		Rapo, Jussi	/		Voionmaa, V.		

7

Reykmän lyyläsyyni 1
Ehdotus

Perustuslakivaliokunta:

Aalto, J.F.
Lehtokoski
Koponen
Toivonen
Leino, J.
Tervo, S.

Rapo
~~Lehto~~ Jokinen, J. E.

Ulkoasiainvaliokunta:

Voionmaa
Ryömä
Keto
Wiik
Sventorzetski
Hakkila

Reinikainen
Itkonen

Valtiovarainvaliokunta:

Harvala
Helo
Seppälä
Puittinen
Paasonen
Sventorzetski
Welling

Saarinen
Ryömä

Pankkivaliokunta:

Keto
Tainio
Suokas
Fahler

Ryömä

Lakivaliokunta:

Leino, J.F.
Rapo
Hakala
Haverinen
Komu
Muhonen

Lehikoinen
Lehtokoski

Laki- ja talousvaliokunta:

Hakkila
Lehto
Koivulehti-Lehto
Typpö
Lehikoinen
Linna, J.

Pekkala, M.
Itkonen

Maatalousvaliokunta:

Pekkala, M.
Halonen
Setälä
Eskola
Jokinen, J.E.

Muhonen
Tolonen, J.F.

Työväenasiainvaliokunta:

Paasivuori
Aalto, A.
Huttunen
Bryggari
Leinonen

Vihuri
Ampuja

Tarkistaja: Keto

Tainio
Kuusisto
Repo
Lainoen

7

Sivistysvaliokunta:

Ailio
Sillanpää
Valta, A.
Malkamäki
Kuusisto
Vihuri

Latvala
Haverinen

Suuri valiokunta:

Myllymäki
Aalto, J.F.
Ampuja, M.
Setälä
Puittinen
Leinonen
Latvala
Huttunen
~~Toivonen~~ Fahler
Lehikoinen
Pentiala
Leino, J.
Valta, K.
Tervo, S.

Kuusisto
~~Fahler~~ Toivonen
~~Kentokoski~~ Hawela
Haverinen
Itkonen

Talousvaliokunta:

Reinikainen
Penttala
Rantala
Valjakka
Tolonen
Pensas

Valta, K.
Lehikoinen, A.

Valitsijamiehet:

Myllymäki
Ailio
Ryömä
Lehto
Vihuri
Rantala
Paasonen
Typpö
Seppälä
Rapo
Sventoszeiski
Puittinen
Valjakka
Saarinen

Reinikainen
Koivulahti-Lehto
Jokinen
Aalto, J.F.
Tolonen

mun koskee yhtä ryhmämme vaikutta ja kumiakkaita jäsentä.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmän jäsenet Kykymin äänestäkseen 9/2 vuonna 1927.

	Jaa	Ei		Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto, Artturi			Kuusisto, Aug.			Reinikainen, O. B.	/	
Aalto, J. F.	/		Latvala, J. V.	/		Ryömä, Hannes	/	
Ailio, J.	/		Lehikoinen, R.	/		Saarinen, E.	/	
Ampuja, Mikko	/		Lehto, T.	/		Seppälä, Hilda	/	
Bryggari, Tuomas	/		Lehtokoski, Aino			Setälä, E.	/	
Eskola, V.	/		Leino, F. J.			Sillanpää, Miina	/	
Fahler, J.	/		Leino, Jalmari	/		Suokas, Mikko	/	
Hakala, Kalle	/		Leinonen, Olga	/		Sventorzetski, R.	/	
Hakkila, V.	/		Linna, Jalmari	/		Tainio, Taavi		
Halonen, T.	/		Malkamäki, Aino	/		Tervo, S.	/	
Harvala, K.	/		Muhonen, A.	/		Toivonen, Otto	/	
Haverinen, Anna	/		Myllymäki, K.	/		Tolonen, J. F.	/	
Helo, J.			Paasivuori, Matti			Typpö, T.	/	
Huttunen, E.	/		Paasonen, A.	/		Valjakka, Hilma	/	
Itkonen, Rieti			Pekkala, M.	/		Valta, Aug.	/	
Jokinen, Emil	/		Pensas, Otto	/		Valta, K.	/	
Keto, J. V.			Penttala, J.	/		Velling, Yrjö	/	
Koivulahti-Lehto, H.	/		Puittinen, M.	/		Vihuri, Ida	/	
Komu, Ville	/		Rantala, Viljo	/		Wiik, K. H.		
Koponen, Albin	/		Rapo, Jussi	/		Voionmaa, V.	/	

[illegible] ei ottaa asiaan yh=
teydessä se tehtiin, vastaisi puoluekokouksem=
me päätöstä ja oikeen henkeä. =tä.

En voi vaitiollen siinnittää myös=
tämä sitä että tehty päätös onita syytä=
min koskee yhtä ryhmämme vaikutta=
ja kuniakk ainta jäsentä.

Nino Lehtokosken vastalause

Koska ryhmän 17 äänellä 7 vastaan tehtävä päätös merkitsee pahennusta niille ryhmän jäsenille jotka vaatka tapaa noudattaen ja puolueskoulujen päätösten mukaan menettelen eduskunnan täysistunnossa 8.6.14 päivänä ed. Tholan naamioidun viinalakki ehdotuksen hylättäväksi ilman valiokunnassäsittelyä, niin tahdon täten ilmoittaa vastalauseeni ryhmän päätöstä vastaan.

Pidän ryhmän päätöstä sangen valitettavana siksi että se tässä vaiheessa tehtynä antaa omitä pahempia aseita kiellolain vastustajille. Päätös on myös, ottaen huomioon sen omituisi asian yhteydessä se tehtiin, vastoin puolueskoulujen ryhmän päätöstä ja niiden henkeä.

En voi vaitiollen siinnttaa myös, kääntä sitä että tehty päätös omitä syyttämän koskee yhtä ryhmämme vankimpia ja kuuliaimpia ainta jäsentä.

Helsingissä Helmikuun 16 p. 1928
Aino Lehtokoski.

Sos.-dem. Eduskuntaryhmän jäsenet äänestäkoon 16/2 vuonna 1927.

	Jaa	Ei		Jaa	Ei		Jaa	Ei
Aalto, Artturi			Kuusisto, Aug.			Reinikainen, O. B.		
Aalto, J. F.	/		Latvala, J. V.	/		Ryömä, Hannes	/	
Ailio, J.			Lehikoinen, R.	/		Saarinen, E.	/	
Ampuja, Mikko	/		Lehto, T.	/		Seppälä, Hilda	/	
Bryggari, Tuomas	/		Lehtokoski, Aino	/		Setälä, E.	/	
Eskola, V.			Leino, F. J.	/		Sillanpää, Miina		
Fahler, J.	/		Leino, Jalmari	/		Suokas, Mikko	/	
Hakala, Kalle	/		Leinonen, Olga	/		Sventorzetski, R.	/	
Hakkila, V.	/		Linna, Jalmari	/		Tainio, Taavi	/	
Halonen, T.	/		Malkamäki, Aino			Tervo, S.	/	
Harvala, K.	/		Muhonen, A.	/		Toivonen, Otto	/	
Haverinen, Anna			Myllymäki, K.	/		Tolonen, J. F.	/	
Helo, J.			Paasivuori, Matti	/		Typpö, T.	/	
Huttunen, E.	/		Paasonen, A.	/		Valjakka, Hilma	/	
Itkonen, Rieti	/		Pekkala, M.	/		Valta, Aug.	/	
Jokinen, Emil	/		Pensas, Otto	/		Valta, K.	/	
Keto, J. V.			Penttala, J.	/		Velling, Yrjö	/	
Koivulahti-Lehto, H.	/		Puittinen, M.	/		Vihuri, Ida	/	
Komu, Ville	/		Rantala, Viljo	/		Wiik, K. H.	/	
Koponen, Albin	/		Rapo, Jussi			Voionmaa, V.	/	